

O PRINOSIMA HRVOJA PETRIĆA HISTORIOGRAFIJI – S POSEBNIM OSVRTOM NA PODRAVINU

ON HRVOJE PETRIĆ'S CONTRIBUTIONS TO HISTORIOGRAPHY – WITH SPECIAL REFERENCE TO PODRAVINA

Mira KOLAR-DIMITRIJEVIĆ

redovita profesorica Filozofskog fakulteta
Sveučilišta u Zagrebu u mirovini
Anićeva 25, Zagreb
mira.kolar111@gmail.com

Received/Primljeno: 14. 11. 2024.

Accepted/Prihvaćeno: 19. 5. 2025.

Review/Pregledni rad

UDK / UDC: 930.1-05Petrić, H.

016(497.525)"/.../20"

SAŽETAK

Smrt neprežaljenog akademika Dragutina Feletara potaknula me je da se osvrnem na rad njegovog i mogeg najbližeg suradnika Hrvoja Petrića, koji i dalje radi na brojnim temama kojima je put utro akademik Feletar, ali i proširuje lepezu tema i to vremenski i prostorno na nova, neistražena ili nedovoljno i netočno istražena područja. Petrić je 2005. obranio magisterij znanosti te napredovao u suradničko zvanje asistenta, a nakon obrane doktorske disertacije 2008. postao je iduće 2009. godine viši asistent, iste godine znanstveni suradnik da bi 2010. bio izabran za docenta, potom za višeg znanstvenog suradnika, a 2014. izabran u znanstveno-nastavno zvanje izvanrednog profesora, Godine 2017. izabran je za znanstvenog savjetnika, 2019. za redovitog profesora u prvom izboru, a 2024. postao je redoviti profesor u trajnom izboru za područje humanističkih znanosti, polje povijest na Odsjeku za povijest Filozofskog fakulteta u Zagrebu. Ovaj posljednji izbor ujedno i povod pisanja ovog rada. Iako sam pokušala obuhvatiti cjelinu Petrićevih povjesničarskih djelatnosti, vidljivo je da je od početka do kraja rada konstanta njegovog povjesničarskog rada bitan doprinos istraživanju podravske teme, i to u najširem smislu, pa je na tome i naglasak. Ovaj tekst se manje osvrće na Petrićevu inovativnu djelatnost, unutar koje se Petrić osobito ističe na području povijesti okoliša, postavši međunarodno prepoznatljiv. Članak minimalno ulazi u Petrićevu nastavničko-obrazovnu i prosvjetiteljsku djelatnost te društveni angažman, a te bi aspekte netko trebao valorizirati.

Ključne riječi: Podravina, historiografija, povijest novog vijeka, povijest okoliša, povijest

Keywords: Podravina, historiography, modern history, environmental history, history

1. UVOD

Iako najčešće svrstavan u istraživače ranonovovjekovne povijesti, Hrvoje Petrić znatno prelazi vremenski te okvire, zanemarujući i »vremenske distancu« koja je dugo vremena predstavljala povjesničarima u Hrvatskoj prepreku sagledavanja povijesnih procesa u cjelini, a osobito za dvadeseto stoljeće. Držim kako Petrić smatra da sve što se desilo treba biti objekcija povjesničara i geografa, uključujući i spoznaje drugih struka, te na taj način uključuje mnoge znanosti u objekciju svojih istraživanja i uređivanja časopisa, monografija i zbornika, postajući time u Hrvatskoj pokretač nove znanosti koja se sada promovira pod nazivom povijest okoliša, ali je to možda zapravo široko promatrana kulturna povijest, u sklopu koje se iznova pokušavaju približiti »natura« i »kultura«.

Petrić je svoj povjesničarski put počeo od proučavanja najužeg zavičaja i prepoznatljivih povijesnih i geografskih tema, a onda postupno počeo širiti istraživanja na sve veći prostor, i vremenski i tematski. Usmjeravan i potican od Dragutina Feletara, Hrvoje Petrić je iskoristio gotovo svaki trenutak svog radnog elana za usvajanje novih i već spoznatih znanja te slabije poznatih ili čak potpuno nepoznatih

povijesnih izvora. Sve je to rezultiralo kvalitetnim radovima koje je Petrić oblikovao koristeći spoznaje i metode povijesnih znanosti, ali i korištenjem modernih pomagala koji su uvedeni u suvremenosti. Kako je Petrić objavio nemali broj znanstvenih i stručnih radova, već je pomalo teško pratiti što je sve objavio i čime se sve bavio na području znanstveno-nastavne djelatnosti u zemlji i inozemstvu. Osim toga Petrić nastoji približiti svoja i tuđa istraživanja te je aktivan održavanjem javnih predavanja i sudjelovanjem u organizaciji znanstvenih te stručnim skupovima, popularizirajući svoja, ali i tuđa dostignuća. Petrićevi radovi se stoga nalaze u monografijama koje su usmjerene prema obradi nekog povijesnog problema kao što je povijest pojedinih gradova, sela ili obitelji Zrinskih. Neki od njih su usmjereni na povijesti Varaždinskog generalata i Križevačke županije, a neki prema povijesti rijeka ili šuma. Objavljivanjem u lokalnim, podravskim novinama ili na internetskim portalima, nastoji buditi zanimanje javnosti za zbivanja u prošlosti, te na taj način jača zanimanje, ali i ljubav običnih ljudi za njihov rodni kraj. U vrijeme kada smo blisko surađivali u nastavi uvjerila sam se da je na sličan način djelovao i kod studenata od kojih neki, usmjereni od Petrića, nakon završetka studija istražuju teme koje se objavljuju u raznim publikacijama, obogaćujući povijest njihovog zavičaja. Imam osjećaj da je broj njegovih pratitelja i kod učenika i studenata sve veći, i od područja koje je desetljećima zanemarivalo povijest, danas su Podravina i Koprivnica, zahvaljujući dakako i drugim istraživačima, u prezentaciji rezultata povijesnih istraživanjima postali prepoznatljivim prostorom u sjevernoj Hrvatskoj, a možda i nešto šire. Možda bismo mogli razmišljati kako je kroz djelovanje akademika Feletara stvorena svojevrsna istraživačka »škola«, u okrilju koje je Petrić uplovio prvo u stručna, a kasnije i znanstvena istraživanja. Mislim da je Feletarov pristup osebujan zbog izvanredno velikih gospodarskih, društveni i demografskih promjena na području njegovog istraživanja, čije poticaje treba tražiti u načinu istraživanja Josipa Matasovića u časopisu *Narodna starina*, kojeg je Feletar imao u svojoj obiteljskoj knjižnici temeljito ga proučivši, a 1990-tih je razmišljao i iznova pokrenuti taj časopis. Poticaji prema Feletaru su dolazili i kroz radove Miroslave Despot, ali i njen pedagoški rad na Prirodoslovno-matematičkom fakultetu u dijelu 50-ih i 60-tih godina 20. stoljeća, upravo u vrijeme kada je Feletar tamo studirao. Matasović i Despot su nastojali razvijati široko zamišljenu »kulturnu povijest«, šireći zajedničke horizonte povijesti i geografije na druga znanstvena povijest čiji se problemi nisu mogli riješiti jednostavnim korištenjem samo jedne struke. Možemo ići i dalje u prošlost. Vjekoslav Klaić bio je zadnji profesor na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu početkom 20. stoljeća, koji je istraživački i nastavno vezao povijest i geografiju, kako to potvrđuju udžbenici i njegovi drugi radovi. Mnogo toga ukazuje na to da je Rudolf Horvat, i dalje slijedio metodologiju Vjekoslava Klaića, a neki smatraju da je i to možda dovelo do njegove izolacije od znanstvenih institucija, posebno nakon 1920. godine. Na drugoj strani povjesničar Ferdo Šišić je inzistirao na odvajanju geografije i povijesti, kao i mnogi drugi povjesničari i geografi, pa su se one poslije Drugoga svjetskog rata našle na različitim fakultetima u Zagrebu. Jaroslav Šidak, jedan od najutjecajnijih povjesničara na Odsjeku za povijest Filozofskog fakulteta u Zagrebu ocijenio je rad Rudolfa Horvata jednostavnim iznošenjem činjenica, iako je ovaj do 1944. objavio veliki broj radova o povijesti gradova i krajeva Hrvatske, u kojima ne samo da iznosi nepoznate činjenice iz arhiva, nego i objašnjava mnoge uzročno-posljedične veze. U neku ruku kao geograf zainteresiran za povijesna istraživanja, Dragutin Feletar je išao tragom Vjekoslava Klaića, a u nakladničkom smislu je slijedio i Rudolfa Horvata, posebno kada je osnovao svoju nakladničku kuću specijaliziravši se za povijesne i geografske monografije gradova, sela i krajeva na području sjeverne Hrvatske. Postupno je u svoju nakladničku kuću uključivao rad i Hrvoja Petrića i to od pokretanja časopisa »Hrvatski zemljopis« 1994., kojemu je Petrić još kao student geografije i povijesti bio član uredništva i na neki način u timu pokretača. Preko Feletara je Petrić posredno mogao primati poticaje ranije navedenih povjesničara.

Smatram da je Petrićeva znanstvena biografija ujedno i njegova životna biografija kombinirana s bibliografijom, te da je kroz gotovo tri desetljeća Hrvoje Petrić prošao brojna stručna, znanstvena i pedagoška iskustva u karijeri, od rada na osnovnoj školi, izvođenja nastave iz povijesti i geografije za hrvatske vojnike, do sveučilišne nastave na prijediplomskoj, diplomskoj i poslijediplomskoj razini.

Ovaj tekst se oslanja na moja osobna saznanja o Petriću, ali i na izvještaje koje su pisale komisije sastavljene od relevantnih stručnjaka iz povijesti, te se nadam da ću moći prikazati osnovna Petrićeva

dostignuća. Njegova najcjelovitija biobibliografija (iako ne potpuna) dostupna je na portalu <https://www.croris.hr/>. Iz te nje se vidi kako je Petrić postupno širio svoju djelatnost imajući poseban obzir zanemarene dijelove naše povijesti, te se do danas razvio u jednog od najmarljivijih povjesničara koji se bave poviješću sjeverne Hrvatske.

2. POČECI

Hrvoje Petrić je rođen u Koprivnici 12. prosinca 1972. godine. Otac mu je bio nastavnik, pa je Petrić vjerojatno u ranom djetinjstvu stekao sposobnost laganog komuniciranja s djecom. Knjiga mu je odmalena stajala na dohvata ruke, a živi interes za povijest i geografiju učinili su ostalo, i već ga kao srednjoškola usmjerili prema interesima koji će ga voditi prema povijesti i geografiji. Živio je punih deset godina na par minuta hoda od nekadašnjeg toka rijeke Drave, od 1972. do 1976. u Drnju, a potom u Torčecu, što je sasvim sigurno utjecalo na njegovo kasnije profesionalno usmjeravanje. Osnovnu školu polazio je od 1979. do 1983. u Torčecu, kojemu se Petrić kasnije odužio posebnom uredničkom monografijom, prvi opisavši njegovu povijest te u koju je uvrstio i glasovite kukuruzne koševе. Od 1983. do 1987. polazi Drugu osnovnu školu u Koprivnici, a od 1987. do 1991. učenik je Centra za odgoj i usmjerenje obrazovanje u Koprivnici. Od djetinjstva je povremeno posjećivao Muzej grada Koprivnice, upoznavši se s poviješću tog grada koji je bio do 1871. na razmeđu Banske i Vojne Hrvatske. Petrić je studirao od 1991. geografiju i povijest, iskoristivši mogućnost istovremenog studiranja geografije na Prirodoslovno-matematičkom fakultetu i povijesti na Filozofskom fakultetu u Zagrebu. Isticao se kao student pa je 1993. dobio prestižnu nagradu »Franjo Marković« Filozofskog fakulteta. Kao apsolvent se 1996. zaposlio u Osnovnoj školi u Drnju s time da je isprva predavao povijest i geografiju od 5. do 8. razreda u tadašnjoj područnoj školi u Goli, a potom samo povijest u Goli i Drnju. Paralelno s time je od 1996. do kraja 20. stoljeća glavni urednik *Podravskog zbornika* koji objavljuje Muzej grada Koprivnice. Odlazak na služenje vojnog roka u Koprivnicu iskoristio je za vježbanje predavačkog iskustva kroz nastavu tzv. domovinskog odgoja u okviru kojega je Petrić držao nastavu geografije i hrvatske povijesti. Osim toga vodio je tisuće vojnika na razgledavanje Muzeja grada Koprivnice, a mnoge od njih na upoznavanje drugih koprivničkih znamenitosti. U to vrijeme je za Petrića kao predavača bila zainteresirana Hrvatska vojska, ali i koprivničke osnovne te srednje škole, no on se nakon služenja vojnog roka odlučio vratiti u Osnovnu školu Drnje gdje je predavao povijest svim razredima u matičnoj školi u Drnju te u područnoj školi u Hlebinama. Vrijeme provedeno u Drnju iskoristio je za intenzivno proučavanje povijesti ovoga sela, koje je imalo zanimljivu povijest na granici Civilne i Vojne Hrvatske, pa je i njegov diplomski rad, obranjen 29. travnja 1998. na Prirodoslovno-matematičkom fakultetu vezan uz povijest Drnja, koje je sa svojom solanom i drugim centralnim funkcijama bilo značajno mjesto na tromedi Ugarske, civilne Hrvatske i Vojne krajine. Diplomski rad je kasnije bitno proširio i razvio u povijesno-geografsku monografiju, tiskana 2000. godine. Ta je knjiga, koju sam recenzirala, potvrdila stvaralačke mogućnosti Hrvoja Petrića i osigurala mu dublju suradnju s Dragutinom Feletarom, koji je od 1983. do 2006. bio profesor na Geografskom odsjeku Prirodoslovno-matematičkog fakulteta. Već se u ovoj knjizi vidjelo da Petrić pokazuje zanimanje za proučavanje međusobnoga djelovanja prirode i čovjeka. Uz to, Petrić promatra i druge promjene u Drnju koje se nalazilo na granici Vojne krajine, ali i Civilne Hrvatske i Osmanlijskog carstva te kasnije i Ugarske. Dvojna politička uprava kroz gotovo tri stoljeća ostavila trajan trag u povijesti naselja općine Drnje (Botovo, Torčec, Drnje) sve do razvojačenja 1871. godine. Velika je pažnja u spomenutoj knjizi posvećena životu stanovništva, koji je obilježen migracijama, bolestima, gradnjama utvrda i gladi. Poplave rijeke Drave su bitno utjecale na život stanovništva, a trivijalna škola i zapovjedništvo satnije bili su premješteni iz Drnja u Peteranec, što je umanjilo značaj Drnja. Mislim da je monografija o Drnju pokazala Petrićevu sposobnost kao povjesničara te dala zeleno svjetlo ulasku u područje znanstvenog rada. Monografija o Drnju nosi gotovo sve karakteristike brojnih kasnijih Petrićevih radova, te najavljuje pojavu perspektivnog povjesničara u Podravini.

Već kao učenik prvog razreda koprivničke srednje škole počeo je pisati o povijesti, iako prve tekstove nije objavio. Prvi tiskani članak mu je objavljen u kasno proljeće 1992. kada je još bio student prve

godine. Radilo se o stručnom članku o povijesti Drnja¹, u kojem je pokušao predstaviti što je tada bilo poznato o tome selu. Slijedilo je nekoliko popularnih članaka o koprivničkoj povijesti objavljenih u ljeto iste godine u tjednim novinama Glas Podravine. Krajem 1992. je objavio drugi stručni članak koji je prikazao povijesti srednjovjekovnih putova u Podravini.² U slijedećim godinama Petrić je napisao niz početničkih tekstova o povijesti pojedinih mjesta u Podravini, uključujući Koprivnicu, Peteranec, Starigrad (Kamengrad), Đelekovec, Torčec, Ludbreg i dakako Drnje.

Koprivnica je imala sreću što je tvornica prehrambene struke »Podravka« zaposlila Dragutina Feletara na izdavačkoj aktivnosti, a direktor tvornice Pavle Gaži podržavao je Feletarove ideje, pa je 1975. počeo izlaziti »Podravski zbornik« redovito objavljujući članke vezane uz suvremenih zbivanja, ali povijesne radove. Nešto prije pokretanja ovog zbornika je tiskana i monografija »Podravina« Dragutina Feletara. S vremenom je ojačao i značaj Muzeja grada Koprivnice koji je na neki način postao centar za povijesna i posebno arheološka istraživanja. Uz to je Dragutin Feletar imao značajnu ulogu u popularizaciji povijesti. Svako novo izdanje - pa i povijesni i geografski - bilo je dočekano sa znatiželjom i radošću.

Interes za suradnju s Petrićem pokazala je i Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti još 1. rujna 2000. kada Petrić u Ludbregu zajedno s Dragutinom Feletaru govori na skupu o Kazimiru Bedekoviću i njegovom djelu. Već krajem te godine na znanstvenom skupu HAZU u Svetom Ivanu Zelini Petrić ukazuje na izvanredno značenje malih plemića s ovog područja koji su kao šljivari znali sačuvati dokumente o svojoj povijesti.

Bibliografija Podraviana, koju su zajedno načinili Feletar i Petrić, dala je pregled onoga što je objavljeno do kraja 20. stoljeća, a nije isključeno da je možda nekome bila i dodatni poticaj za nova istraživanja. Ona je izašla kao prvi svezak serije o građi za povijest Koprivnica, ali kasnije nije nastavljena u tom obliku.³ U *Bibliografiji Podraviana* selektivno je navedeno oko 3000 članaka iz povijesti i drugih struka vezanih uz razne teme Podravine, a među njima i 46 već objavljenih povijesnih radova Hrvoja Petrića u *Hrvatskom zemljopisu* i *Podravskom zborniku* te na još nekim mjestima. Rad na ovoj bibliografiji omogućio je Petriću da se detaljnije upozna s mnogim do tada gotovo nepoznatim događajima u bogatoj i jako zanemarenoj povijesti Podravine. Mislim da je ova bibliographia ključno odredila okvir Petrićevog daljnjeg interesa. Osim Koprivnice, posvećuje posebnu pažnju Drnju, Legradu, Ludbregu, Torčecu, Đelekovcu, Imbriovcu, Novigradu Podravskom, Peterancu, Molvama, Virju i drugim podravskim mjestima. Iz naslova Petrićevih radova nazire se okvir njegovih budućih istraživanja povijesti zavičaja, te je kroz više od četvrt stoljeća produbljivao neke teme koje su ga zanimale i uvijek se na njih vraćao ako je pronašao novu arhivsku građu. Možemo reći da je u tome arheologija slična povijesti u vremenu kada ima malo izvora. Svaki novi pronalazak daje mogućnost nove i dodatne interpretacije, pa je to osobito izraženo kod Petrića pri istraživa povijesti obitelji Zrinskih, na što je utjecao profesionalni Petrićev angažman u nakladnoj kući »Dr. Feletar«. Mislim da neću pogriješiti ako zaključim da je Hrvoje Petrić bio prepoznat kao povjesničar sa smislom za geografsko razmišljanje kojega se moglo usmjeravati u raznim pravcima. Stoga nije čudno kako je tada Dragutin Feletar odmah po diplomu razmišljao da ga zaposli u privatnom institutu za geografska istraživanja Petar Matković, koji je želio razvijati okrilju Nakladne kuće »Dr. Feletar«, a nakon knjige o Drnju i da ga dovede za asistenta na jedan od socijalno-geografskih predmeta Geografskog odsjeka Prirodoslovno-matematičkog fakulteta. On i ja smo smatrali da Petrić piše mnogo i jasno, i da ima veliki radni potencijal, smisao za predavanje i organizacijske sposobnosti te je njegovo konačno zapošljavanje na Filozofskom fakultetu bila prava sreća za Podravinu, iako su za njega bili ozbiljno zainteresirani iz Hrvatskog instituta za povijest, a također i iz Instituta društvenih znanosti Ivo Pilar. To je i razumljivo jer je Petrićev potencijal bio zapažen i iz načina pisanja knjige o Koprivnici između 1765. i 1870. godine.⁴ Bilo mi je drago u toj knjizi

¹ Hrvoje PETRIĆ, »Kratki pregled povijesti Drnja«, *Scientia Podraviana*, VIII, Koprivnica 1992 : 7-12.

² H. PETRIĆ, »Srednjovjekovni putovi u Podravini«, *Podravski zbornik*, br. 18, Koprivnica 1992: 41-47.

³ Dragutin FELETAR, Hrvoje PETRIĆ, »Bibliographia Podraviana«, Izbor literature o Podravini. Građa za povijest Koprivnice«. sv- I., Koprivnica 2001.:93-95...

⁴ H. PETRIĆ, Koprivnica na razmeđu epoha /1765. – 1870., Nakladna kuća »Dr. Feletar« i Zavod za hrvatsku povijest Odsjeka za povijest Filozofskog fakulteta u Zagrebu, Zagreb 2000.

pročitati što se dešavalo s Koprivnicom na razmeđu Vojne i Civilne Hrvatske, i kako se odvijao život Koprivnice kao značajnog trgovačkog, obrtničkog centra te značajne željezničke stanice u Hrvatskoj. Koristeći pretežno arhivsku dokumentaciju Petrić je detaljizirao povijest razvoja Koprivnice i njegovog stanovništva kao pograničnog grada dvojnog karaktera koji je morao voditi računa o proizvodnji, a otvaranje željezničke pruge prema Mađarskoj i prema Zagrebu 1870. godine odigralo je odlučnu ulogu u njegovom razvoju. Tu sam knjigu recenzirala te promovirala 2000. u prepunoj dvorani koprivničkog Domoljuba.

3. ZAPOSLENJE NA FILOZOFSKOM FAKULTETU U ZAGREBU DO IZBORA ZA VIŠEG ASISTENTA (OD 2001. DO 2009. GODINE)

Godine 2001. godine Profesor Petrić je zaposlen kao znanstveni novak (mlađi asistent) na Zavodu za hrvatsku povijest Filozofskog fakulteta u Zagrebu te je odmah ušao u nastavu Odsjeka za povijest, koju smo zajedno izvodili. Uvjerila sam se kako Hrvoje Petrić nije došao na Fakultet nespreman te je ubrzo postao prisutan na mnogim projektima, njegujući i dalje suradnju s dr. Feletarom, ali i drugima koji su imali interes. U stvari Petrić djeluje od samog početka na nekoliko kolosijeka: u Zavodu se uključuje u rad raznih projekata i inicijativa, a u Koprivnici nastavlja društveni angažman. Osobito surađuje s Povijesnim društvom u Koprivnici, a ne zanemaruje ni objavljivanje određenih povijesnih spoznaja u lokalnom tisku i putem radio emisija.

U ovom razdoblju Petrić je s Dragutinom Feletarom i njegovim sinom Petrom objavio knjigu o zaboravljenoj i posve razrušenoj utvrdi Zrinskih »Novi Zrin« u Međimurju, koja je od 1661. do 1664.⁵ trebala imati značajnu ulogu u zaustavljanju kretanja Osmanlija prema zapadu, a koju su uništile do temelja Osmanlije. Petrić se još nekoliko puta vraća na ovu temu propale utvrde, zajedno s D. Feletarom, te je zahvaljujući njima objašnjen jedan aspekt uzroka propasti Zrinskih. Kao povjesničar Petrić je uvijek nanovo spominjao djelovanje Zrinskih kao značajnu činjenicu, te je više nego jednom držao o tomu predavanja. Možda su upravo ovaj rad i zaboravljena utvrda potaknuli intenzivnije Petrića na dubinsko istraživanje povijesti 17. stoljeća na ovom prostoru koje je doista bilo područje stalnog ratovanja s Osmanlijama.

Istaknuo se suradnjom u kolegijima čiju sam nastavu nosila od 2001. do 2003., a on realizirao unošeći u nastavni rad mnoge elemente gospodarske povijesti i ekohistorije, koja je tada bila tek na početku razvoja u Hrvatskoj. Nakon mojega umirovljenja od 2003. radi u seminaru vezanom uz ekohistoriju koji osmišljava s naglaskom na europske rijeke, a u okviru predmeta *Povijest Srednje i Jugoistočne Europe u ranom novom vijeku* Drage Roksandića. Uz to je 2004/05. pokrenuo izborni kolegij *Hrvatski okoliš ranoga novog vijeka u kontekstu Srednje i Jugoistočne Europe*, a od akademske 2005/06. godine drži predavanja o *Ekohistoriji hrvatskih višegraničja u ranome novome vijeku*. Od dolaska na Filozofski fakultet radi neprekidno u nastavi, priredivši sedam čitanki za povijest koje su znatno olakšale, odnosno unaprijedile, predavanja povijesti Srednje i Jugoistočne Europe. Kombinirajući nastavu s terenskim istraživanjima Hrvoje Petrić je uskoro postao traženi mladi nastavnik s kojim su studenti rado surađivali, iako je od njih tražio da se upuste u istraživanja arhivskih izvora, ili da na terenu prikupe ono što se može doznati od ljudi i sakupljača povijesnih predmeta kojih ima svugdje. Zainteresirao je studente za njihov zavičaj. Forsirajući istraživanja na terenu i u crkvenim župama, ali i školama, Petrić je aktivirao, niz povijesnih istraživanja. Od 2000. se počeo baviti istraživanjima povijesti okoliša ili ekološkom historijom, a koja od 2005. ima i svoj časopis *Ekonomika i ekohistorija*, u čijem izdavanju ima Petrić značajno mjesto kao inicijator, isprva (izvršni) urednik koji je stvarno uređivao i usmjeravao sve brojeve, a kasnije i kao samostalni glavni urednik. Budeći interes za prošlost, povijest je mnogima postala zanimljiva, te je ojačala i rad Povijesnog društva u Koprivnici, i Muzeja grada Koprivnice, utoliko više što su mnogi dobri radovi tiskani i u nakladničkoj kući dr. Feletara odnosno u časopisima kojih je bilo u to vrijeme sve više i koji tiskaju znanstvene ali i stručne članke. Petrić je gotovo svugdje

⁵ D. FELETAR, H. PETRIĆ, Petar FELETAR, »Novi Zrin - Zrinska utvrda na Muri«, Nakladna kuća Feletar, Zagreb - Donja Dubrava 2001.

prisutan i nastoji objašnjavati mnoge povijesno-društvene pojave interdisciplinarno, pozivajući se na razne struke, većinom humanističke, ali ne izbjegava ni struke izvan toga područja, osobito one vezane uz uzgoj šuma i vode.

Od 2001. pa do 2009. Petrić mnogo radi i to na dva kolosijeka: na Filozofskom fakultetu, gdje je upisao poslijediplomski studij i obranio u travnju 2005. magistarski rad »Koprivnica u 17 stoljeću - demografske, društvene i gospodarske promjene«. Magistarski rad je kasnije nadopunio te objavio kao knjigu u kojoj je obradio i izvan poljoprivredne djelatnosti te ova monografija govori o temeljima na kojima se razvijala Koprivnica u novom vijeku. Objavljivanjem te knjige Petrić je izradio model za pisanje povijesti pograničnih gradova, a interdisciplinarnim pristupom ukazao je na mnoge mogućnosti obuhvatnijih istraživanja, ali i zaključaka o povijesti ovakvih mjesta, te je takva metoda primijenjena i u kasnije napisanim povijestima o mjestima u pograničnim područjima 16. i 17. stoljeća na području Podravine.

Znajući za važnost šireg interesa za povijest Petrić često govori o znamenitim ljudima ili znamenitim godišnjicama. U povodu 150 godišnjice provođenja prvog modernog popisa stanovništva 1857. godine na Okruglom stolu 2. prosinca 2007., koji su organizirali Odsjek za povijest Filozofskog fakulteta u Zagrebu, Društvo za hrvatsku povjesnicu (kojega je član upravnog odbora od 2002., dopredsjednik od 2014.) te Društvo za hrvatsku ekonomsku povijest i ekohistoriju drži jedno od uvodnih predavanja. Iako demografija nije glavna opservacija Hrvoja Petrića, on je i na tom polju ostavio znatan trag obogaćujući tako i radove akademika Dragutina Feletara, koji naglašava važnost stanovništva za ekonomski razvoj. Družba Braća Hrvatskog zmaja također je pozvala dr. Petrića u svoje redove. U to vrijeme referira na nizu znanstvenih skupova pa tako i primjerice na skupu Družbe Braća Hrvatskoga zmaja u Varaždinskim Toplicama 6. studenog 2004. i to o osnivanju Hrvatske (pučke) seljačke stranke.

Petrić je radio uvijek savjesno i s najvećim zalaganjem, usprkos toga što stanuje u Koprivnici, a radi u Zagrebu. Dakako uspon je bio postupan i uvijek obrazložen od strane stručnog povjerenstva. Sudjelovala sam u obrani Petrićevog diplomskog, magistarskog i doktorskog rada, a nakon mojeg umirovljenja su njegovo praćenje u znanosti i visoko školskoj nastavi preuzeli drugi profesori iz Odsjeka za povijest na Filozofskom fakultetu u Zagrebu i izvan njega.

4. RADOVI NASTALI U VRIJEME PETRIĆEVOG DJELOVANJA KAO VIŠEG ASISTENTA.

Kao što je već rečeno Hrvoje Petrić zaposlen je od 2001. na Filozofskom fakultetu u Zagrebu. Vrlo brzo se je pokazao korisnim u nekoliko projekata, koje su vodili razni profesori sa Odsjeka, a osobito se iskazao u vještim održavanju seminarske nastave sa studentima koje je poticao na istraživanje izvora i literature, ali i na korištenje novih digitalnih tehnika, koja je znatno izmijenila, ubrzala ali i olakšala povijesna istraživanja i ukinula dugotrajno prepisivanje izvora. Bio je uvijek dostupan studentima i njegova suradnja s njima bila je karakteristika njegovog nastavnog djelovanja što mogu svjedočiti za vrijeme kada je surađivao na nastavi koju sam nosila. Vrlo uspješno i spretno uključuje ekonomske, ekološke i demografske teme u predavanja koja omogućava nastava po bolonjskom program, nadoknađujući time ukinutu ekonomsku povijest na svim zagrebačkim fakultetima, te drži samostalne kolegije *Ekohistorija* i *Ekonomska historija*, a privremeno je držao dio nastave iz kolegija *Historijska demografija* te još neke.

Obradom Drnja kao vojnokrajiškog lokalnog središta i jedno vrijeme minijaturnog trgovišta i Koprivnice kao grada na granici, Petrić je projicirao model kojim se složio i u pisanju povijesti manjih mjesta uključujući u razmatranje sve grane privrednog i društvenog života. Kao dokaz navodim njegov tekst u monografiji *Općina Đelekovec*.⁶

⁶ H. PETRIĆ, D. FELETAR i dr., »Općina Đelekovec povijesno-zemljopisna monografija« Izd. Meridijani, D. Đelekovec 2008. dana ranije s D. Feletarom objavljuje monografiju »Općina Donja Dubrava«, Izd. Meridijani, D. Dubrava 2007.

Potaknut rezultatima ovih knjiga Petrić je sve više ulazio u proširenje teme istraživanja, tražeći izvore ponajviše za 17. stoljeće, ali i za raniji te kasniji period. Njegov rad naime nije prošao nezapažan i već 2006. dobio je nagradu Društva sveučilišnih nastavnika i drugih znanstvenika u Zagrebu kao mladi znanstvenik na području povijesti, a s vremenom su njegovi radovi sve više privlačili pažnju povjesničara.

5. PETRIĆ KAO DOCENT OD 2010. DO 2014. GODINE

Na osnovu propisa Nacionalnog vijeća za znanost i odluke Rektorskog zbora 2009. izvršen je izbor u znanstvenog suradnika te 2010. u znanstveno-nastavno zvanje docenta za područje ranoga novog vijeka na Odsjeku za povijest filozofskog fakulteta u Zagrebu. Izborom za docenta jača Petrićevo povezivanje s drugim strukama. Do izvora za docenta iskazani su gotovo svi glavni ciljevi na kojima je Petrić nastavio svoja istraživanja. Tu se na prvom mjestu pokazao interes za Dravu i naselja koja su bila s njom u svakodnevnom dodiru, povezujući svoja istraživanja s istraživanjem biologa i šumara. Takav pristup se nazire u Petrićevom članku u prvom broju međunarodnog znanstvenog časopisa *Ekonomika i ekohistorija*. Drava je postala omiljena tema istraživanja Hrvoja Petrića, i on se zalaže za njezinu promociju i očuvanje dijela rijeke kod Botova i dalje do Repaša kao iskonskog prirodnog resursa našavši dosta podržavatelja. Brani i Šodericu kao kupalište koje je nastalo iskopom najkvalitetnijeg pijeska i šljunka u ovom dijelu Europe i koje je počelo pokazivati znakove propadanje i prevelike neracionalne eksploatacije. U tom vremenu podravskim temama otvorili su se mnogi časopisi, a ne samo časopis »Podravina«, koji izlazi od 2002. godine dva puta godišnje u Koprivnici, i kojem je pokretač i uz Dragutina Feletara urednik od prvog broja bio upravo Hrvoje Petrić. Osim na Odsjeku za povijest Filozofskog fakulteta u Zagrebu, Petrić se je jako angažirao i kao promotor povijesnih predavanja vodeći i grupe turista na znamenite povijesne lokalitete.

Uspostavlja dobre veze i s inozemstvom dijelom i zahvaljujući miru kojeg uživamo i koji sve više briše granice između država srednje Europe. U to vrijeme Petrićev rad je obilježilo i njegovo učestalo i rado viđeno povezivanje s istraživačima u Sloveniji, Austriji, Mađarskoj i drugim zemljama pa su financirana i Petrićeva istraživanja u velikim europskim arhivima koju nitko do tada nije proučavao. Ovaj pristup gradi donio je niz novih spoznaja koja su nam nedostajala i hrvatska povijest postala je među najzanimljivijim povijestima europske povijesti nakon zastoja od nekoliko desetljeća kada su bili relativno teški slični kontakti. Petrić počinje objavljivati i radove na engleskom i njemačkom jeziku. Svako putovanje obogaćuje njegova povijesna iskustva i potiče dalja istraživanja.

Iz rada na projektu *Triplex confinium* se profilirala i tema Petrićevog rada o Varaždinskom generlatu i Vojnu krajinu Petrić, no pri tome on ne gubi interes za mnoge druge teme na području sjeverozapadne Hrvatske. Društveni i gospodarski razvoj od srednjeg vijeka do Prvoga svjetskog rata, a ponekad i u međuratnom razdoblju (1918. – 1941.) potiču ga da se bavi i tim razdobljem. Obrađuje novovjeku povijest u novoj monografiji o Ludbregu još 1997. godine,⁷ te u monografiji o Novigradu Podravskom⁸, općini i župi Kneginec,⁹ a istražuje i demografske promjene u Zelini u 16. stoljeću¹⁰ i Imbriovcu.¹¹ Ne odbija niti jedan posao. Posebnu pažnju izazvao je njegov referat o životu stanovništva Torčeca u 18 stoljeću, održan na međunarodnom znanstvenom skup u svibnju 2000. u Zadru i objavljenom

⁷ H. PETRIĆ, »Društveni i gospodarski razvoj od srednjeg vijeka do Prvoga svjetskog rata«, U *Umjetnička topografija Hrvatske, knjiga. 3. Ludbreg. Ludbreška Podravina*, Izd. Instituta za povijest umjetnosti, Zagreb 2004: 43-64.

⁸ H. PETRIĆ, »Novigradska Podravina od ranog srednjeg vijeka do početka 20. stoljeća«, U: *Općina Novigrad Podravski - izabrane teme*. Nakladna kuća Dr. Feletar, Novigrad Podravski 2001: 43-80.

⁹ H. PETRIĆ, D. FELETAR, Tomislav ĐURIĆ, »Prostor današnje općine i Župe Kneginec do sredine 20 stoljeća«, u: *Općina Gornji Kneginec. Povijesno-zemljopisna monografija. Izabrane teme*, Izd. Meridijani, Gornji Kneginec-Samobor 2004: 31-127.

¹⁰ H. PETRIĆ, »Prilog poznavanju gospodarskih i demografskih promjena u Zelini i okolici krajem 15. i u 16. stoljeću«, Zbornik znanstvenog skupa *Zelina*, HAZU, Zagreb 2004: 45-57.

¹¹ H. PETRIĆ, »Prilog poznavanju razvitka župe Imbriovec od srednjega vijeka do sredine 19. stoljeća«, *Tkalčić*, br. 7, Zagreb 2003: 197-249.

u Zagrebu 2003.¹² Osobito ga stalno privlače naselja uz rijeku Dravu u 18. i 19. stoljeću.¹³ Time otvara jedan novi blok kojim se bavi sve do danas i koji predstavlja omiljelu temu dra Hrvoja Petrića. S koautorom Ivanom Obadićem objavljuje rad o Dravi između Varaždina i Koprivnice 2007. godine.¹⁴ Drava je oduvijek imala veliki utjecaj na gradnju i kuća i kao prometnica za Podravinu, pa o tome Petrić govori na međunarodnom znanstvenom simpoziju u Varaždinu 10. studenog 2005 godine.¹⁵

Proučava i demografska kretanja stanovništva, te time daje prave odgovor na mnoga pitanja vezana uz veliku raznolikost stanovništva po vjeri i običajima na području njegovog posebnog interesa, koje ga sve više približava temi njegove velike doktorske radnje o Varaždinskom generalatu i Križevačkoj županiji. No pisanju tog rada prethodili su broji radovi na temu 17. stoljeća i dugo vrijeme dopunskih istraživanja.

Piše o slobodnjacima u Križevačkoj županiji kao posebnoj grupi feudalnih podložnika koja je trebala braniti postojeća vlastelinstva na stalno ugroženoj granici od Osmanlija. Njihov se je status mijenjao kao i privilegije, i konačno su se izjednačili s krajišnicima.¹⁶ Petrić istražuje kako je živjelo koprivničko vlastelinstvo pod upravom krajiških kapetana u drugoj polovici 16. i u 17. stoljeću. Proučavanje ovog problema usmjerilo ga je prema proučavanju križevačke ekohistorije u 17. stoljeću.¹⁷ Proučava problem katoličke obnove i obrazovanja u župi Koprivnica¹⁸, te na prostorima Senjske, Modruške i Zagrebačke biskupije.¹⁹ Na osnovu crkvenih izvora procjenjuje ukupan broj stanovnika u Kalničkom arhiđakonatu od kraja 16. do početka 18. stoljeća, te utvrđuje bitne promjene vezane uz demografska kretanja.²⁰ Isti problem je još ranije referirao za gradska naselja čitave sjeverozapadne Hrvatske još kao asistent na znanstvenom skupu u Varaždinu 1. studenog 2002. godine,²¹ te ugradio u magistarski i doktorski rad. Petrić također ranije piše o stanovništvu koprivničke okolice do početka 17. stoljeća,²² kao i zanimljiv rad o studentima koprivničke Podravine na zapadnim sveučilištima od kraja 16. stoljeće.²³

Tek nakon ovako temeljitih predradnji i upoznavanja sa područjem koje je obuhvaćao Varaždinski generalat i Križevačka županija Petrić piše svoju doktorsku disertaciju obranenu 10. prosinca 2008. godine, koja je objavljena tek 2012. pod naslovom »Pogranična društva- Varaždinski generalat i Križevačka županija u 17 stoljeću«, nakon dopune i dotjerivanja u izdanju izdavačke kuće Meridijani i Društva za hrvatsku ekonomsku povijest i ekohistoriju iz Zagreba. U ovoj vrijedno knjizi sistematski je izložena povijest Varaždinskog generalata i Križevačke županije, te su u njoj izneseni i ranija Petrićeva istraživanja o povijesti pojedinih mjesta, a riješene su i mnoge nepoznanice iz povijesti tog područja. Uz neka od pitanja povijesti okoliša, znatan dio svog knjige posvećuje pokušaju rekonstrukcije broja

¹² H. PETRIĆ, »Odnos čovjeka i okoliša na višegraničju. Torčanska Podravina tijekom druge polovice XVIII. stoljeća«, Zbornik *Triplex confinium, Podravina*, vol. 4, br. 5, Koprivnica 2005: 52-70.

¹³ H. PETRIĆ, »Utjecaj rijeke na pogranična naselja«. Primjer rijeke Drave u 17. i 19. stoljeću., *Ekonomska i ekohistorija*, br. 1, Zagreb- Samobor 2005: 37-62.

¹⁴ H. PETRIĆ, »Drava River Flooding in Varaždin and Koprivnica«, *Podravina*, vol. 6, br. 12, Koprivnica 2007: 146-147.

¹⁵ H. PETRIĆ, »Prilog poznavanju prometnog značenja rijeke Drave u Gornjoj hrvatskoj Podravini od kasnog srednjeg vijeka do 19 stoljeća«, Zbornik radova, HAZU, Varaždin, 2005: 133-136.

¹⁶ H. PETRIĆ, »Postanak slobodnjaka u Križevačkoj županiji«, CRIS, br.VII, Križevci 2005: 53-59

¹⁷ H. PETRIĆ, »O križevačkoj ekohistoriji 17 stoljeća«, CRIS, br.VIII, Križevci 2006: 35-53. i »O nekim aspektima odnosa gospodarstva, ljudi i okoliša u sjevernom dijelu Križevačke županije i Varaždinskog generalata, tijekom 17 stoljeća«, *Podravina*, vol. 4, br. 11, Koprivnica 2007: 47-87.

¹⁸ H. PETRIĆ, »Župa Koprivnica do kraja 17 stoljeća«, *Tkalčić*, knj. 8, Zagreb 2004: 201-250.

¹⁹ H. PETRIĆ, »O katoličko obnovi i obrazovanju na prostorima Senjske, Modruške i Zagrebačke županije u 17. stoljeću«, *Podravina*, vol. IV, br. 8, Koprivnica 2005: 147-155.

²⁰ H. PETRIĆ, »Pokušaj procjene ukupnog broja stanovnika u kalničkom arhiđakonatu od kraja 16. do početka 18 stoljeća«, CRIS, IX, Križevci 2007: 36-44.

²¹ H. PETRIĆ, »Procjene broja stanovnika i ekonomskog razvoja gradskih naselja sjeverozapadne Hrvatske od kraja 17. do početka 18. stoljeća«, Zbornik *Stvaralački potencijali u funkciji kulturnog razvoja sjeverozapadne Hrvatske*, Izd. HAZU, Varaždin - Zagreb, 2002: 133-153.

²² *Podravina*, vol. 2, br. 3, Koprivnica 2005: 142-171.

²³ *Podravina*, vol 2, br. 4, Koprivnica 2003: 151.

stanovnika na čitavom području, ističući faktore koji su uvjetovali grupiranje određenih grupa, kao i novo osnivanje plemićkih vlastelinstava na području Križevačke županije. Monografija je izvanredno dobro dokumentirana i objašnjena kartama, i pravo je uživanje pratiti burnu povijest i mijenjanje kultura na ovom prostoru preko ove monografije. Petrić je u nastojanju da usavrši svoju monografiju posjetio neke strane arhive, i to je omogućilo da se u rezultate ovih istraživanja ne može i ne smije sumnjati, ali je istovremeno Petrić došao do novih materijala. Uspostavio je i dodatnu međunarodnu suradnju, a otvorio je vrata časopisa *Ekonomika i ekohistorija* i *Podravina* stranim istraživačima. Dobra komunikacija otvorila mu je mnoga vrata te donijela financijsku podršku daljim istraživanjima, a sam Petrić je to opravdavao u punoj mjeri.

Njegov interes za povijest krajeva na granici s Osmanlijskim carstvom djelovao je na niz istraživača, kako one koji su se bavili vremenom prije kao npr. Ranko Pavleš, tako i na one koji su se zanimali 18. i 19. pa i 20. stoljećem. I ja sam bila pod dojmom Petrićevih radova i njegovom inovacijskom interpretacijom povijesnih zbivanja, ali i njegovom preciznošću te jasnoćom obrade važnih povijesnih događaja kao i jednostavnošću njihovog iznošenja. Povijest ranog novog vijeka u Podravini i okolici dobila je na značenju i sada ima novu interpretaciju i nalazi svoje mjesto na neki način i u kontekstu srednjoeuropske povijesti. U to se uklapa rad koji je Petrić objavio 2008. godine u Ljubljani pod nazivom »Što je povijest okoliša?« objašnjivši što je ekohistorija koja se razvija pod utjecajem ekološkog pokreta od početka šezdesetih godina dvadesetog stoljeća i koja je njezina svrha te značenje. Interakcija između ljudi i okoliša tj. prirode uopće traži mnogo kompleksniji pogled od dotadašnjih ustaljenih i okvirno ograničenih povijesnih, ekonomskih, geografskih i drugih znanosti, a Petrić se je osvrnuo na dostignuća svih tih znanosti, vežući ih u međuodnos. Tako je postizao izvanredne rezultate a povijest sjeverne Hrvatske nastojao gotovo uvijek uklopiti u povijest Europe.²⁴ Petrić je ukazao na prirodne i biološke čimbenike, depopulaciju i demografske pokazatelje izmjene stanovništva u pograničnim naseljima, odnosno u organizaciji života na čitavom krajiškom području u okviru Varaždinskog generalata, zbog naseljavanja novog stanovništva, ali i suživota između vojnog i civilnog stanovništva od 1590. do Karlovačkog mira 1699. godine. Petrić je ovu temu shvatio široko, te je obradio i širi prostor na granici između Habsburškog i Osmanskog carstva, a mislim da je istovremeno uočio potrebu povezivanja prirodnih, bioloških i ljudskih čimbenika, ojačavši time temelje povezanim proučavanju ekonomskih i ekoloških faktora, što je obrazložio u radu »O križevačkoj ekohistoriji 17. stoljeća«,²⁵ kao i u radu »Koprivnica u 17. stoljeću«²⁶, te u objašnjavanju demografskih i etničkih kretanja,²⁷ ali i u drugim radovima koji su danas nezaobilazni za pisanje povijesti u vremenu Vojne granice, a koji imaju dakako odraz i na povijesna kretanja u kasnijem vremenu. Piše uvijek na osnovu interpretacije izvornih dokumenata u arhivima i zbirkama Zagreba, župnog ureda u Koprivnici, te arhivima i knjižnicama u Mađarskoj i Austriji, posebice u Landesarchivu u Grazu, gdje se čuvaju dokumenti iz vremena Varaždinskog generalata. Zahtjevni mentor Roksandić nije štedio doktoranda, postavljajući uvijek nova pitanja, ali je Petrić ne samo odgovorio na sva pitanja, već je i sam postavio nova, i dao na njih zadovoljavajući odgovor. Drugim riječima Petrić je napisao povijest nestalog svijeta u ranom novom vijeku na području Varaždinskog generalata, i ukazao na silne promjene koje su nastale promjenom stanovništva uslijed depopulacije i i pustošenja. Nakon vremena građenja mnogih crkava i manastira došlo je do veliki i učestalih razaranja iza kojih je život trebalo stvarati nanovo, a često je zbog izmijenjenog i posve novog stanovništva taj život bio drugačiji od ranijeg. Opisao je kako je prijašnji život na tom području gotovo potpuno uništen, te da 17. stoljeće predstavlja pokušaj revitalizacije naseljavanjem novog stanovništva koje se po običajima i životu znatno razlikovalo od ranijeg. Hrvatska kao predziđe i branik kršćanstva zaštitila je Europu od daljnjih turskih osvajanja i time doprinijela ogromnu žrtvu preko stradanja ljudi ali i devastacije prirode kako bi se ostala Europa mogla kulturno razvijati u vremenu renesanse i kasnije.

²⁴ H. PETRIĆ, »Što je povijest okoliša?« *Historijski seminar*, sv 6, Ljubljana 2008: 157-176.

²⁵ H. PETRIĆ, »O križevačkoj ekohistoriji 17 stoljeća«, *Cris*, VIII, Križevci 2006; 35-53.

²⁶ H. PETRIĆ, »Koprivnica u 17 stoljeću - okoliš, demografske, društvene i gospodarske promjene u pograničnom gradu«, Meridijani, Samobor, 2005.

²⁷ H. PETRIĆ, »Tko su »Slovinci« ili Slavonci u Hrvatsko-slavonskoj Vojnoj krajini tijekom 17. stoljeća«, *Radovi Zavoda za hrvatsku povijest Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu*, br. 39, Zagreb 2007, 23-38.

Knjiga nastala iz Petrićeve disertacije je protkana kartama i grafikonima, a osvrt na izvore i literaturu je detaljan. Izvršena je i komparacija između vojnog i civilnog dijela na način koji je Petrića svrstao među najprestižnije povijesne istraživače novog vijeka. Objavljivanjem monografije *Pogranična društva i okoliš* Petrić je postao prihvaćeni stručnjak za pitanja Vojne krajine druge polovice 16. i 17. stoljeća na ovom području, premda su svoj obol ovoj temi dali i dr. Mirko Valentić, dr. Kruhek i dr. Buczinski. Nove suvremene metode i otvaranje hrvatske historiografije prema Europi omogućile su Petriću kontakte s povjesničarima drugih europskih država, što je iskazano i u njegovim brojnim istupima na međunarodnim skupovima, ali i na području Koprivnice i Križevaca. Petrić je ispunio jednu veliku prazninu i upotunio Kasera i druge strane povjesničare koji su do tada smatrani najboljim poznavateljima krajiške povijesti. Vješt u korištenju digitalnih tehnika, laganog i jasnog izražavanja Hrvoje Petrić si je već ovim djelom osigurao trajno mjesto u historiografiji. Sve je kod njega dokumentirano i objašnjeno, a njegove tvrdnje ne mogu se dovesti u pitanje.

Istraživanjem manje poznatih elemenata povijesti Vojne krajine u današnjoj sjevernoj Hrvatskoj 16. i 17. stoljeća izvršena je toliko potrebna nadopuna hrvatske povijesti u mnogim njenim aspektima. U svojem prijedlogu za imenovanje Hrvoja Petrića u zvanje znanstvenog savjetnika 2017. godine Povjerenstvo za izbor u zvanje je navelo da je ovaj izvanredni rad »... bez presedana u hrvatskoj historiografiji o ranome novome vijeku dijakronijski i sinkronijski komparirajući analitički izvedene činjenice u vezi s promjenama u okolišu, napučenosti i naseljenosti pograničnog područja spram Osmanskog carstva koje u 17. stoljeću sve uočljivije dijeli granica banske i vojnokrajiške jurisdikcije.«²⁸ Povjerenstvo je smatralo da na sličan način treba nastaviti istraživanja na širem prostoru.

Upravo ovu preporuku Petrić je obilato iskoristio, te neki od njegovih idućih radova predstavljaju proširene i analitički interpretirane značajke prirode ali i povijesnog života na području Varaždinske vojne krajine i Križevačke županije s time da je u novim radovima Petrić uvijek nešto novo istražio, nadopunio, prezentirao preciznije i tako, u neku ruku, izgradio čitav jedan povijesni svijet na novim osnovama. Povijest Vojne krajine, odnosno Vojne granice, koja je Habsburškoj monarhiji omogućila vojno uplitanje u europske sukobe, vrlo je važna tema za cjelokupnu povijest Hrvatske i stoga mislim da je svaki rad na tu temu dobrodošao. Petrić je iskoristio rezultate svojih istraživanja do maksimuma, napisavši više radova na osnovu korištenja podataka do kojih je došao istražujući krajišku povijest 16. i 17. pa dijelom i 18. stoljeća, te je rezultate svojih istraživanja ugrađivao u veliki broj svojih kasnijih radova na križevačkom, koprivničkom, đurđevačkom i ostalom području koja su spadala nekadašnjem Varaždinskom generalatu, a kasnije vojnokrajiškim pukovnijama. Arhivska materija do koje je došao predstavlja blago na osnovu kojeg dr. Hrvoje Petrić izgrađuje povijest okoliša šire regije i od tada se mijenja način istraživanja i lokalne povijesti te se posebno povijest ranog novovjekovlja gleda drugačije nego prije, a demografija, ekologija, ekonomija i koješta drugo utkano je u jednu cjelinu, pogotovo stoga što znatno doprinosi objašnjavanju ekološkog života, ali i dijela demografskih kretanja.

Svjestan svojih zadatak nakon izdavanja knjige »Pogranična društva - Varaždinski generalat i Križevačka županija u 17 stoljeću«, Petrić se je u slijedećem razdoblju morao izvanredno snažno založiti da ju učini prepoznatljivom širem krugu europskih ranonovovjekovnih povjesničara. Iako je na mnoga mjesta bio dobro došao, njegovi zadaci su se umnožili, radovi su mu postali traženi, a povećale su se i njegove obaveze kao recenzenta, urednika ili člana uredništva više časopisa i predavača na brojnim skupovima, ali i u nastavi. Povećana je i učestala suradnja sa slovenskim povjesničarima, a osobito sa dr. Andrejom Hozjanom sa Oddeleka za zgodovino Pedagoškog fakulteta u Mariboru i dr. Borisom Golecom sa Znanstvenoraziskovalnog centra Slovenske akademije znanosti in umetnosti u Ljubljani, koji ga povezuje sa tada mladim slovenskim istraživačem Žigom Zwitterom.

Objašnjena povijest 16. i 17. stoljeća olakšala je i pisanje povijesti 18., 19. pa i 20. stoljeća, pa se Petrić upušta u obradu nekih elemenata hrvatskog gospodarstva te u područje suvremene političke povijesti. Poslije ove knjige hrvatska historiografija sjeverozapadne Hrvatske nije više bila ista, a kreativna ekonomija, odnosno kreativna povijesno-geografska istraživanja zamjenjuju nekadašnje jednostavne opise da je vrijeme osmanlijskih upada pretvorilo ovo područje u ratište kroz više od 150 godina

²⁸ Izvješće Povjerenstva za izbor dr. Hrvoja Petrića u zvanje znanstvenog savjetnika od 27. IX. 2017.

bez pokušaja obnove i djelovanja ljudi na prirodu. Priroda i ljudi, šume, vode i putovi, a i najnužnija trgovina ukazuju na žilavost ljudi da usprkos gotovo nemogućih uvjeta žive na ovom području a Hrvoje Petrić je uspio shvatiti žilavost i napore te prirode i ljudi da se održe na tim prostorima. Dakako, neka su naselja nestala, ali su druga niknula zbog prednosti koje su pružali zemlja, voda i šume, ali su nesigurna vremena i česti zbjegovi isprva onemogućili stvaranje većih naselja, pa osim sela i trgovišta te nekoliko proto-gradskih naselja isprva izostaju veći centri za vidljiviji razvoj te se sve odvija u segmentima, manjim dijelovima i poprilično nepovezano.

Petrić se istaknuo i kao predavač relativno velikog broja obaveznih, ali i izbornih kolegija na preddiplomskom i diplomskom studiju. Osmislio je i tri nova predmeta na Odsjeku za povijest Filozofskog fakulteta u Zagrebu, a bio je i mentor za brojnih studenata prilikom obrana diplomskih radova. Sudjelovao je i nizu međunarodnih znanstvenih konferencija u inozemstvu ili u Hrvatskoj.

Iako je ranije sudjelovao u istraživanjima političke povijesti u Podravini te je još 2000. organizirao znanstveni skup »Koprivnica i Podravina od 1929. do 1941.«, što je početak Petrićevog intenzivnijeg zanimanja za djelovanje Hrvatske seljačke stranke u Podravini te zajedno pišemo i objavljujemo knjigu »Prilozi povijesti seljačkog pokreta u Podravini (Od početaka do 1945. godine)«. ²⁹ Iako je u svojim istraživačkim počecima ulazio i u istraživanje podravskih tema druge polovice 20. stoljeća, kao primjerice 19. prosinca 2001. na znanstvenom skupu u Zagrebu kada referira o politici Koprivničko-đurđevačke Podravine 1971. godine, koji je organizirao Institut Ivo Pilar i Hrvatski institut za povijest Filozofskog fakulteta sa Školskom knjigom. iz Zagreba, taj rad na žalost nikada nije objavio, kao što se i prestao zanimati za taj dio povijesti Podravine.

U razdoblju od 2010. do 2014. Petrić produbljuje i svoje spoznaje o djelovanju braće Radić, pa u okviru svog političkog angažmana u tada još vrlo aktivnoj Hrvatskoj seljačkoj stranci potiče obilježavanje stranke i njenih predvodnika iako je na tome radio i ranije kada je organizirao znanstveni skup »Braća Radić i razvitak seljačkog pokreta u Podravini«, u Koprivnici 13. studenog 2004., te je kao predsjednik organizacionog odbora držao referat »Uloga Podravaca i Podravina u počecima seljačkog pokreta braće Radić«, koju temu je obradio u više kasnijih radova. Tako primjerice u Bjelovaru 18. listopada 2007. referira na Akademijinom znanstvenom skupu o osnivanju prvih organizacija Hrvatske seljačke stranke na području Bjelovarsko-križevačke županije od 1904. do 1908., a osvrt na život i rad Radićeve stranke daje i kroz svoje umetke u monografijama nekih podravskih mjesta, jer je upravo

Sl. 1. Profesorica Mira Kolar-Dimitrijević i Hrvoje Petrić u kabinetu C 108, na Odsjeku za povijest Filozofskog fakulteta u Zagrebu koji su zajedno dijelili od 2001. do 2003. godine (Snimljeno 28. studenog 2024. godine, foto: Elizabeta Wagner)

²⁹ Mira KOLAR-DIMITRIJEVIĆ, H. PETRIĆ, *Prilozi povijesti seljačkog pokreta u Podravini*, Meridijani, Koprivnica 2015, str. 1-321,

Podravina bila ona koja je prva podržala stranačko aktiviranje braće Radić. Pri tome je Petrić nastojao ukazati na važnost seljačkog angažmana u političkom i gospodarskom životu, podržavajući uvijek i objavljujući radove drugih povjesničara o povijesti Hrvatske seljačke stranke i njenim vođama. To je osobito došlo do izražaja u monografiji »Đelekovec« 2008. s obzirom da je u tom mjestu djelovao veliki seljački književnik Mihovil Pavlek Miškina no Petrić nije mogao obraditi sve elemente njegovog djelovanja te desetljeće kasnije organizirao znanstveno-stručni skup o njemu. O Radićevoj stranci Petrić piše i u monografijama o Molvama, Novigradu Podravskom, Donjoj Dubravi, i na mnogo drugih mjesta. Čini mi se da je vrhunac tih aktivnosti bio prigodom obilježavanja 110 godina Hrvatske seljačke stranke, 2014. godine, kada je Petrić bio jedan od glavnih organizatora velikog međunarodnog znanstvenog skupa u Križevcima te godinu dana kasnije urednik zapaženog zbornika radova o Hrvatskoj seljačkoj stranci u izdanju Matice hrvatske i Povijesnog društva Križevci.

S obzirom na mjesto zaposlenja Zagreb nije mogao izostati iz historiografije pogotovo stoga što je novo vrijeme tražilo novi pristup povijesti metropole. Umjesto klasne povijesti sada se na povijest Zagreba gleda iz građanske perspektive, pa je to došlo do izražaja i u Petrićevom prilogu o Zagrebu u 17. stoljeću koji je tiskan kao poglavlje u Goldsteinovoj monografiji o Zagrebu 2012. godine te se nastavlja na ranija istraživanja Ivana Krstitelja Tkalčića, Rudolfa Horvata, Franje Buntaka, Ivana Kampušta i Igora Karamana.³⁰

Stanujući u Koprivnici dr. Hrvoje Petrić je godinama bio organizacijski nositelj na svakom skupu koji organizira Povijesno društvo Koprivnice. Referati se tiskaju i u koprivničkom časopisu *Podravina*, ali se o njim izvještava i u u glasilu Povijesnog društva *Scientia Podraviana* čiji je urednik dugo godina Mirko Lukavski, ali je u uredništvu uvijek Hrvoje Petrić koji je i autor velikog broja malih članaka i informacija.

Cijelo vrijeme Petrić izvodi nastavu na preddiplomskom studiju iz predmeta *Europske regije i hrvatska povijest u ranome novome vijeku*, a na diplomskom studiju drži nastavu iz predmeta *Ekonomska historija, Ekohistorija, Habsburška monarhija - imperijalna baština*. Jedno vrijeme drži predavanja iz predmeta *Historijska demografija i Historijska antropologija*, a 2012./13. akademske godine na doktorskom studiju predaje predmet vezan uz modernu i suvremenu povijest okoliša.

4. AKTIVNOSTI PETRIĆA OD 2010. DO 2014. TJ. U VREMENU DOCENTURE I IZBOR ZA IZVANREDNOG PROFESORA

Već 29. travnja 2013. dr. D. Roksandić i dr. N. Močanin, redoviti profesori na Odsjeku za povijest Filozofskog fakulteta u Zagrebu te dr. Dragutin Feletar, redoviti prof. Prirodoslovno-matematičkog fakulteta u mirovini predlažu dr. Petrića za izvanrednog profesora, te je to i usvojeno. Ovim imenovanje učvršćen je Petrićev položaj na Filozofskom fakultetu u Zagrebu, ali su ujedno povećane i njegove obaveze izvan Hrvatske. On je u tom vremenu dotjerivao svoju doktorsku radnju o Varaždinskom generalatu, ali je vrlo uporan i mogla bih čak reći glasan na promoviranju svojeg posebnog gledanja na povijest. Petrić umjesto izoliranog gledanja gleda na zbivanja pod utjecajem raznolikih prirodnih i društvenih faktora. Ovakvo gledanje na društvena zbivanja bilo je relativno novo, i Petrić je mnogo doprinio da se na povijest počelo tako i gledati, iako je politička i društvena povijest Šidakove povijesne škole kao i kod historičara Domovinskog rata ostala i dalje vodeća.

Petrić je vrlo aktivan i u organiziranju povijesnih skupova i uređivanju povijesnih časopisa, te je član uredništva *Radovi Zavoda za hrvatsku povijest na Filozofskom fakultetu*, ali je i glavni urednik časopisa *Podravina* koji izlazi u Koprivnici od 2002, a kao član uredništva i recenzent mnogih radova djeluje i u međunarodnom časopisu *Ekonomika i ekološka historija*. Kako bi ojačao interes koprivničkog građanstva za povijest, Petrić piše i kratke članke za časopis *Scientia Podraviana* u kojem se na jednostavan i jasan način izvještava o povijesnim istraživanjima i zbivanjima, a na sličan način povremeno i na stranicama popularnog časopisa *Meridijani* kojega je urednik Petra Somek, rođena Feletar. Izdavačka

³⁰ H. PETRIĆ, »Stoljeće oporavka i napretka«, Prva knjiga, *Povijest grada Zagreba*, izd. Novi Liber, (urednik dr. Ivo Goldstein), Zagreb 2012.; 157-199.

kuća Meridijani u Samoboru tiskala je seriju povijesnih udžbenika za osnovne i srednje škole, i Hrvoje Petrić kao jedan od urednika okupio je kvalitetne autore s inovativnim pristupima. Ti su udžbenici naišli na dobar prijem u školama diljem Republike Hrvatske.

Petrićevo promoviranje povijesti okoliša postaje prepoznatljivo u većini njegovih radova. Petrić više nije samo povjesničar, već on predvodi akcije zaštite okoliša, tj. Drave i njenog šumskog i prirodnog okoliša okupivši i posebnu grupu koja je usvojila taj stav, te se uspješno odupiru podizanju hidrocentrale na Dravi kod Novog Virja odnosno Repaša, a Petrićeva i Feletarova objašnjenja o potrebi očuvanja prirodnog okoliša u srednjem toku Drave i očuvanje kao prirodnog parka te promoviranja čitavog tog područja kao turističke destinacija i osebujnog životinjskog, i biljnog svijeta a i tradicije života na malim posjedima imaju sve više pristaša i predstavljaju dugotrajan zadatak koji treba stalno objašnjavati. Petrić se sa suradnicima zalagao i za uređenje starog željezničkog mosta na Dravi u muzej te rijeke, ali to na žalost nije prihvaćeno.

Petrić nastavlja istraživanja u stranim arhivima, pregledavajući neke fondove koje je tek mali broj istraživača proučavao. Rezultati tih Petrićevih istraživanja našli su svoje mjesto u radovima pisanima u ovom vremenu. Ojačala je i njegova suradnja s Mariborom te se zajednički istražuje područje gornje Drave uključivši i Međimurje.

Širi se i krug studenata odnosno profesora koji surađuju s Feletar-Petrić krugom u akciji očuvanja okoliša, i njegovih vrijednosti. Broj radova studenata u povijesnim časopisima raste, zahvaljujući Petrićevom mentorstvu ili savjetima. Postao je i član Družbe hrvatskog zmaja, kao Zmaj Koprivničko-podravski.

5. IZBOR ZA ZNANSTVENOG SAVJETNIKA 2017. GODINE

Za znanstvenog savjetnika na području humanističkih znanosti, polje povijest, grana hrvatska i svjetska ranonovovjekovna povijest izabran je 2017. godine. Time mu je uvećana mogućnost djelovanja na zaštiti okoliša u području Koprivničko-križevačke, Međimurske i Bjelovarsko bilogorske županije. Interes za povijest se je povećao, a olakšalo i nova socioekonomska i ekološka istraživanja i promoviranja te je povećan krug onih koji su podržavali relativno skupa povijesna istraživanja. Sve više se cijene Petrićevi radovi i traže njegove recenzije, te i njegov rad u uredništvima mnogih časopisa postaje sve značajniji dio njegovog rada, on utječe na nove generacije povjesničara čiji je interes drugačije od onih školovanih ranije.³¹ Zbog ovako velikog angažmana, vidljivo je da Petrićeva produkcija znanstvenih radova količinski opada u odnosu na ranije, ali mu se utjecaj povećava i produbljuje, a vrše se i korekcije ranijih istraživanja na osnovu novih dokumenata.

Petrić u pravilu ne odbija suradnju s niti jednim tražiteljem, te se bavi i uređivanjem povijesnih monografija i članaka za mnoga mjesta na području dravskih županija, a mnogi članci su i na engleskom i njemačkom te mađarskom jeziku. Inicijator je i jedan od glavnih suorganizatora međunarodne konferencije europskog udruženja za povijest okoliša od 27. lipnja do 2. srpnja 2017. u Zagrebu u suorganizaciji Geografskog odsjeka Prirodoslovno matematičkog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu s Odsjekom za povijest Filozofskog fakulteta. Petrić dobiva i priznanja za svoj rad, a njegovo djelovanje postaje donekle prepoznato i u okvirima srednjoeuropske povijesti, osobito zbog radova o povijesti okoliša i borbe za čuvanje prirode u području Drave, te istraživanju promjena na području Vojne granice, ali je znatan i važan i Petrićev angažman u izradi monografija. Piše o stanju društva i gospodarskim temama 19. i 20. stoljeća. To je i vrijeme kada akumulirano znanje prenosi kroz udžbenike povijesti za osnovne i srednje, pa i stručne škole, ugrađujući u te udžbenike i geografske a ne samo povijesne elemente.

Sve to čini ga u drugom i trećem desetljeću u neku ruku srednjoeuropskim, a ne sam hrvatskim povjesničarem. Izvanredno je aktivan i savjestan kao predavač koristeći se obilato internetom u komunikaciji, a kao predsjednik Društva za hrvatsku povijest i ekohistoriju predlaže teme nekih skupova, a to čini i kao član Europskog društva, zastupajući Hrvatsku i u više europskih odbora, čineći prepoznat-

³¹ *Ego-historija i hrvatska historiografija*, Predgovor Ines Sabotić, Ivan Majnarić, Hrvatsko katoličko sveučilište, Zagreb 2022: 7-11.

ljivom, a i važnom povijest okoliša u Hrvatskoj ali i obrnuto govoreći o dostignućima drugih u nastavi i na predavanjima. Mislim da je Petrić najbolji promotor povijesti okoliša u Hrvatskoj zbog sveprisutnosti i potpune predaje poslu koji radi. On taj pristup povijesnim istraživanjima objašnjava ranije na historijskom seminaru u Ljubljani i na drugim mjestima. Petrić povremeno ulazi u povijesno-demografske analize, te ukazuje na povezanost ekonomskih kretanja s kretanjem broja stanovnika u pojedinim mjestima.³² Ugradnja demografskih i ekoloških elemenata u Petrićevim radovima postaje sve prisutnija osobito u poglavljima nekih monografija.

Osim doprinosa na području povijesti demografije i istraživanju naselja, Petrić se je uvijek vraćao Dravi kao glavnoj rijeci koja je njegov zavičaj povezivala sa srednjom i jugoistočnom Europom. U mnogim brojevima časopisa *Podravina* koji uređuje Petrić organizira objavljivanje neke teme koja se odnosi na Dravu ili mjesta u njejoj blizini, a možemo pratiti kako se njegov interes širi prema izvoru Drave, ali i prema ušću Drave u Dunav kod Osijeka. Petrić u svakom uratku donosi nešto novo³³, pronađeno u arhivima, ali i u spoznajama na samom terenu te saznanjima drugih istraživača na istoj temi, kao što je dr. Zlata Kerže Živaković i prof. Hrvoje Pavić, koji je uspio osnovati istraživački centar u Erdutu za istraživanje Dunava.

Nastoji se ne udaljiti od povijesti Zrinskih. Svoj interes za obitelj Zrinskih obnavlja kroz rad »Prilog poznavanju gradskih naselja /trgovišta na posjedima Zrinskih«. ³⁴ Tako piše o mjestima Čakovec, Legrad, Štrigova, Nedelišće, Prelog, Turnišće, Rakovec, Vrbovec, Trg, Ozalj, Ribnik, Dubovec i dr. Vezano uz to bavi se i prodajom soli, željeza i druge robe koju su obavljali Zrinski na potezu od mora do Drave, a i kasnije se tom trgovinom, dakako u mnogo manjem obimu, bave neka mjesta zadržavajući zbog toga još dugo vremena status trgovišta. O povijesti stanovništva u Međimurju u vrijeme Zrinskih piše i 2011. godine.³⁵ Godine 2014. s Andrejom Talan piše o Nikoli VII. Zrinskog, a ponovno piše i o utvrdi Novi Zrin 1664. u zborniku radova koji sadrži referate povodom 350 godina od podizanja ove važne utvrde na utoku Mure u Dravu, a donosi i nove izvore vezane uz plaćenike iz Štajerske i Bavorske u utvrdi.³⁶ Posljednji rad o Zrinskim mu je vezan uz biografiju Nikole VII. ³⁷

Njegova vjernost starim temama i zavičaju jedna je od bitnih karakteristika Petrićevog rada, iako bi ga mogli nazvati povjesničarom koji usvaja vrlo lagano sve nove trendove, osobito one tehničke. No moglo je proteći nekoliko godina da se opet vrati na staru temu, ali ju proširuje novim spoznajama a često i zanimljivim zaključcima. Petrić još piše 2004. rad o koprivničkom školstvu do kraja 19. stoljeća.³⁸ U okvir toga spada već spominjani rad o školovanju studenata iz srednjovjekovne Slavonije u

³² H. PETRIĆ, »Procjena broja stanovnika i ekonomskog razvoja gradskih naselja sjeverozapadne Hrvatske od kraja 16. do početka 18. stoljeća«, *Zbornik radova međunarodnog znanstvenog simpozija u Varaždinu 21- o 22. stidenoga 2002. godine*. Izd. HAZU, Zagreb - Varaždin, 2002.: 133- 152.; Isti, »O ukupnom broju stanovnika kraljevskih gradova Hrvatsko-slavonskog kraljevstva od sredine 16. do početka 18. stoljeća«, *Raukarov zbornik*. Zagreb 2005: 263-274.

³³ H. PETRIĆ, »Utjecaj rijeke na pogranična naselja. Primjer rijeke Drave u 18. i 19. stoljeću«, *Ekonomika i ekohistorija*, br. 1, Zagreb-Samobor, 2005: 37-52.; Isti, »Neodrživ razvoj« ili kako je krčenje šuma u ranome novom vijeku omogućilo širenje Đurđevačkih pijesaka«, *Ekonomika i ekohistorija*, br. 4, Zagreb 2008: 5.-25.

³⁴ H. PETRIĆ, »Prilog poznavanju gradskih naselja - trgovišta na posjedima Zrinskih«, *Zbornik Povijest obitelji Zrinski*, Zagreb 2007: 219-235.

³⁵ H. PETRIĆ, »Prilozi poznavanju povijesti stanovništva Međimurja u vrijeme Zrinskih«, *Zbornik sa znanstvenog skupa o Zrinskim u Čakovcu 6 i 7. X 2010*, Čakovec 2011: 17.59,

³⁶ H. PETRIĆ, Andrea TALAN, »Iz povijesti Novog Zrina«, *Zbornik radova sa znanstvenog skupa u Donjoj Dubravi 5. svibnja 2014.*, Meridijani Zagreb - Samobor i Hrvatsko vojno učilište Petra Zrinskog i Družba braće Hrvatskog zmaja, te Garda Zrinski iz Čakovca i Ogranak Matice hrvatske, Čakovec, 2015.:99-127.

³⁷ H. PETRIĆ, Nemo me impune lacesset – Sors bona nihil aliud. O životu i radu Nikole VII. Zrinskog (1620. – 1664.), *Rad Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti. Razred za društvene znanosti*, br. 550=56, 2022., 37-138.

³⁸ H. PETRIĆ, »Prilozi poznavanju razvitka koprivničkog školstva do kraja XIX. stoljeća«, *Spomenica Filipa Potrebice*, Zagreb, 2003: 203-212, Školstvom Koprivnice su se bavili i drugi: Dr. D. Feletar, K. Krušelj, R. Brački, M. Kolar itd. a virovsko školstvo cjelovito je obradio izvrsno Dražen Podravec, dugogodišnji ravnatelj virovske škole i Zmajevac.

16. stoljeću na sveučilištima na Zapadu.³⁹ Piše i o studencima iz hrvatskih zemalja na sveučilištu u Olomoucu u Moravskoj od 1569. -1781. godine nekoliko godina kasnije.⁴⁰

Godine 2010. objavljuje rad o nekim ekohistorijskim osobitostima Kalničkog gorja u Novome vijeku.⁴¹ Još 2014. objavio je svoje predavanje »Neke bilješke o »malom ledenom dobu« s posebnim osvrtom na Istru.⁴² Usprkos pojedinim istraživačkim »izletima« izvan sjeverne Hrvatske, Petrić je obogatio naše spoznaje detaljima iz povijesti malih i manjih mjesta. Među takve radove treba ubrojiti radove o povijesti područja koja su gravitirala centralnim naseljima Ivanec i Vinica,⁴³ na području Varaždinske županije. Mnoga podravska mjesta kao Novigrad Podavski, Molve i Virje gotovo stalno prati kroz izvore.⁴⁴

Petrić je obogatio i povijest Križevaca i Bjelovara. Križevce je još u svojoj doktorskoj radnji formulirao kao mjesto sa značajnom poviješću, pa se taj grad često pojavljuje kao tema njegovih istraživanja, a mislim da na tu temu Petrić još nije rekao zadnju riječ, osobito stoga što Križevci gube status središta županije još 1886. na račun Bjelovara. On se također zanima i za položaj Varaždina kao vojnokrajiškog središta.⁴⁵ Petrić navodi brojno stanje vojske u Bjelovaru još od 1630-1678. godine.⁴⁶ Istraživši povijest Bjelovara prije nego što mu je kraljica Marija Terezija dodijelila ulogu vojnog središta Petrić je postao autor monografije o Bjelovaru zajedno sa dr. Željkom Karaulom i dr. Željkom Holjevcem.⁴⁷ Petrić u devetom broju Crisa 2005. objavljuje članak o slobodnjacima na križevačkom području koji su u 18. stoljeću izgubili taj status, a na primjeru Križevaca u 17. stoljeću objavljuje članak o ekohistoriji 17 stoljeća.⁴⁸ Vrlo je zanimljiv i Petrićev rad o pretvaranju trgovišta Brezovice iz statusa gradskog naselja u selo Kalnik, u okviru velikokalničkog vlastelinstva.⁴⁹

Nakon više godina ponovno se bavi i Molvama odnosno naseljavanju stanovništva na tom području u ranome novom vijeku.⁵⁰ Piše o utjecaju krčenja šuma u okolici Molva na širenje Đurđevačkih pije-saka, koristeći i već ranije napisane radove na tu temu. O đurđevačkoj Sahari, kao jedinog pustinji u

³⁹ H. PETRIĆ, »Studenti na zapadnim sveučilištima kao pokazatelj mobilnosti stanovništva zapadnog dijela srednjovjekovne Slavonije (na primjeru koprivničke Podravine do kraja 16 stoljeća«, *Podravina*, vol. 2, br. 4, Koprivnica, 2002; 161-190.

⁴⁰ H. PETRIĆ, »Studenti iz hrvatskih zemalja na sveučilištu u Olomoucu u ranome novom vijeku s posebnim osvrtom na studente iz križevačkog kraja«. *Cris*, XII, Križevci 2010:221-225.

⁴¹ H. PETRIĆ, »Hills of Kalnik in Early Modern Age«, *Ekonomika i ekohistorija*, br. 6, Zagreb-Samobor, 2010,:36-54.

⁴² H. PETRIĆ, »Neke bilješke o »malom ledenom dobu« s malim osvrtom na Istru«, *Bertošin zbornik*, sv. 2, Državi arhiv u Pazinu, Pazin 2014: 149-159. Istu temu objavljuje s nadopunjenim tekstem i u 39 svesku *Koprivničkog zbornika*, 2013.: 37-48. O promjenama u okolini između Jadrana i Dunava s posebnim osvrtom na malo ledeno doba objavio je i u *Almanahu*, Podgorica 2014: 147.167, obradivši i vulkanske erupcije od 1531-1782 i 1815. godine.

⁴³ H. PETRIĆ, »Socioekonomski razvoj hrvatsko-slovenskog pograničja od kraja XVIII. stoljeća do Drugoga svjetskog rata. Primjer ivanečkog i viničkog kraja,« *Historia Varasdiensis*, sv. 3, Varaždin 2014: 27-39 i za ranije razdoblje »Prilog poznavanju socioekonomskog razvoja ivanečkoga i viničkoga kraja (prostora nekadašnjeg Gornjeg polja) u srednjem i ranom novom vijeku«, *Ascendere historiam*. Zbornik u čast Milana Kruheka, Hrvatski institut za povijest, Z, Zagreb 2014: 153-166.

⁴⁴ H. PETRIĆ, »Ljudi, utvrde i okoliš. Prilog poznavanju socioekonomske i vojne organizacije malih utvrda Varaždinskog generalata u 17 stoljeću na primjeru Virja i Novigrada Podravskog,« *Zbornik Mire Kolar-Dimitrijević*, Zagreb 2004: 95-106.

⁴⁵ H. PETRIĆ, »Prilog poznavanju Varaždina kao središta Varaždinskog generalata«, *Zbornik 800 godina slobodnog i kraljevskog grada Varaždina 1299.-2008*. Varaždin, 2019: 245.-269.

⁴⁶ H. PETRIĆ, »Popisi vojske u Bjelovaru /1630-1678.«, *Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru*, sv. 5, izd. HAZU, Zagreb - Bjelovar 2012.:1-19.

⁴⁷ H. PETRIĆ, Željko HOLJEVAC, Željko KARAULA, Zbornik *Povijest Bjelovara od početaka naseljavanja do kraja Domovinskog rata.*, HAZU, Zavod za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru, Zagreb - Bjelovar, 2013 Petrić je autor teksta do sredine 18 stoljeća, a obrađena je i okolica, pa i Gudovac, koji se 1495 spominje kao utvrda protiv osmanlijskih napada. .

⁴⁸ H. PETRIĆ, O križevačkoj ekohistoriji 17 stoljeća, *Cris*, VIII, str,35-51,

⁴⁹ CRIS, god. VI, Križevci 2004: 27-34.

⁵⁰ H. PETRIĆ, »Prilozi poznavanju nastanka sela i razvoju stanovništva Molve u ranome novom vijeku«, *Zbornik Molve - ljudi, selo i okoliš u dugom trajanju*, Molve, 2010: 58-67.

našoj zemlji predaje na kulturnohistorijskom skupu Mogensdorfu i tijekom javnih nastupa rado spomigne taj fenomen.⁵¹

Potrebno je da priznamo i ocijenimo njegov nevjerojatni radni elan i sposobnost istraživanja tema koje nitko do tada nije istraživao, ali i njegovu preciznost i brojnost korištenja izvora na temelju kojih izvodi svoje zaključke. Nakon doktorata Petrić je na neki način zacrtao područje i teme kojima će se najviše baviti. Bio je zapažen i 2014. je dobio nagradu Koprivničko-križevačke županije radi doprinosa ugledu i znanstvenom istraživanju povijesti, te medalju grada Koprivnice 2015. za izniman doprinos promicanju povijesne znanosti. Petrić povremeno govori i piše i o suvremenim kretanjima u historiografiji o ekonomskoj povijesti i povijesti okoliša od 19. stoljeća pa do 1918.⁵²

Povremeno interes usmjerava prema Slavoniji pa je jedan od zadnjih radova u vremenu do izbora za redovnog profesora rad »O iseljavanju vlašskog stanovništva iz Zapadnog Papuka, Ravne gore i Pšunja u susjedna područja krajem 16. i početkom 17. stoljeća, izazvana kretanjem kršćana nakon poraza osmanskih postrojbi na granici Osmanskog i Habsburškog imperija.⁵³

Kao i ranije Petrić pokazuje nastavlja razvijati interes za područje Međimurja kao i za Dravu. Tako je jedan od značajnih radova rad »Rijeka Drava od štajersko-hrvatske granice do ušća u Dunav početkom 1780-ih godina« kojim proširuje odnosno nastavlja svoja pisanje o Dravi.⁵⁴ Već 2007 je, objavivši na engleskim jeziku u koautorstvu s Ivanom Obadićem rad o poplavama Drave na varaždinskom i koprivničkom području od 17. do 19. stoljeća.⁵⁵ Nešto ranije publicirao je članak »Utjecaj rijeke na granična naselja. Primjer rijeke Drave u 18. i 19. stoljeću«.⁵⁶

Interes proširuje i na Savu. Godine 2015. objavljuje rad o Savi u Slavoniji i Srijemu.⁵⁷ U ovaj rad je interdisciplinaran, i u njemu Petrić spominje i nasipe i šume i gospodarske karakteristike krajeva uz Savu, a takova objeakcija je sve češća u njegovim radovima o vodama. U ovom radu povezao povijest rijeke s poviješću nasipa koji su se gradili još u 18 stoljeću, ali i sa stanjem šuma i naselja osvrnuvši se i na prvi zakon o šumama. Temu je iskoristio do maksimuma, te na engleskom jeziku objavljuje u Ljubljani članak o međuodnosu ljudi i rijeke Drave u predindustrijsko doba, osvrnuvši se ponovno na zakone i propise o regulaciji vodenih tokova. Poplave su bile česte i regulacije nužne, a Petrić je izradio katalog poplava rijeke Drave od 1696. do 1846. godine. Članak je vrlo važan stručnjacima kojima je zadaća obrana od poplava u području Drave.⁵⁸ O poplavama u pograničnim naseljima od 17. do 19 stoljeća piše i u *Bertošinom zborniku* 2013 godine, opisujući regulacije Drave od 1780, i uvijek nanovo naglašava međuodnose između rijeke i ljudi koji su doveli i do preseljavanje čitavih naselja zbog poplava.⁵⁹

⁵¹ H. PETRIĆ, »Neodrživi razvoj ili kako je krčenje šuma u ranome novome vijeku omogućilo širenje Đurđevačkih pijesaka, *Ekonomska i ekohistorija*, br. 4, Zagreb 2008.: 5-26.; Isti, »Die kroatische Sahara«, Celje 2014: 39-47.

⁵² H. A »hosszú« 19. század gazdaság - és kőrnyszettörtehetete újabb horvát horvatográfiá ...u posebnom zborniku *Prekretnice u suživotu Hrvata i Mađara. Ustanove, društvo, gospodarstvo i kultura* koji je objavljen od Mađarske akademije znanosti i Hrvatskog instituta za povijest, Budimpešta 2015,

⁵³ H. PETRIĆ, O iseljavanju vlašskog stanovništva iz zapadnog Papuka, Ravne Gore i Punja te susjednih područja krajem 16. i početkom 17. stoljeća, *Zbornik Janković*, (Urednik. Ž. Karaula), Daruvar 2016:39-52.

⁵⁴ H. PETRIĆ, »Rijeka Drava od štajersko-hrvatske granice do ušća u Dunav početkom 1780-ih godina, *Ekonomska i ekohistorija*, br. 7, Zagreb - Samobor 2022: 49-63.

⁵⁵ H. PETRIĆ, I. OBADIĆ, »Drava River d Floding in Varaždin and Koprivnica,« *Podravina*, vol. 4, br.12. Koprivnica 2007:136-147.

⁵⁶ H. PETRIĆ, »Utjecaj rijeke na pogranična naselja. Primjer rijeke Drave u 18. i 19 stoljeću«, *Ekonomska i ekohistorija*, br. 1, Zagreb 2005.:17-52.

⁵⁷ H. PETRIĆ, »O Savi u Slavoniji i Srijemu krajem 18 stoljeća«, *Zbornik »Rijeka Sava u povijesti«*, Radovi znanstvenog skupa 18-19 X 2015., Izd., Podružnica za povijest Slavonije, Srijema i Baranje, Slavonski Brod, 2015.:261-279.

⁵⁸ H. PETRIĆ, »Some Aspects of the interrelationship between Humans and the River Drava in the Pre-industrial Times with an Emphasis on the Late 18th and Early 10 th Century.« *Man, Nature and Environment Between the Northern Adriatic and the Eastern Alps in Modern Times*, Ljubljana 2014:260-289.

⁵⁹ H. PETRIĆ, »Poplave i pogranična naselja od 17. do 19 stoljeća - primjer rijeke Drave«, *Bertošin zbornik*, knj. 2, Pula, Pazin 2013: 413-429,

Godine 2015. objavljuje pregled povijesti Preloga od razvijenog srednjeg vijeka do sredine 19. stoljeća u monografiji »750 godina grada Preloga«,⁶⁰ što predstavlja pionirski rad, ali i model istraživanja trgovišta, koji je nadograđen na ranija Petrićeva istraživanja ranonovovjekovnog Samobora iz 2011. godine.⁶¹ U mnogim Petrićevim radovima spominju se crkve bilo kao očuvani objekti ili kao središta neke aktivnosti. Neki od tih radova objavljeni su u zborniku *Tkalčić* od 2001. godine pa nadalje. Pokazao je interes i za Zagorje pa je na osnovu kanonskih vizitacija, spomenice i matičnih knjiga Petrić sa Ljiljanom Dobrovšak napisao poglavlje u monografiji o Bistri, utvrdivši veliku smrtnost stanovništva u ranoj dobi zbog lošeg standarda.⁶²

Uvijek susretljiv dobro se uklapa u sredinu u kojoj radi, te ga svi prihvaćaju kao dobrog kolegu i pozivaju ga na suradnju čak i kod osjetljivih tema koje obrađuje osloncem na arhivske izvore. On to koristi za promociju povijesti okoliša. Sa dr. Ivanom Žebec Šilj iz Instituta Pilar objavljuje zbornik studija koje izvještavaju o razvoju povijesti zaštite okoliša u Srednjoj i Jugoistočnoj Europi.⁶³ Povijest okoliša spominje i na međunarodnim znanstvenim skupovima. Prisutan je na kongresu u Salzburgu 27.-29. rujna 2015., a drži referate u Ljubljani, Guimaraesu, Budimpešti, Washingtonu, Versaillesu i drugdje.

Kao posebno važno ističem Petrićevo objavljivanje članka o ekonomskoj povijesti u izdanju Slovenske akademije znanosti i umjetnosti 2014. godine.⁶⁴ Od tada je i ova tema u centru Petrićeve pažnje što rezultira 2024. izdanjem posebne knjige koju je napisao s Tomislavom Brandolicom, a koja je promovirana u Nacionalnoj i sveučilišnoj biblioteci.⁶⁵

Godine 2019. Petrić objavljuje rad o Ferdinandu Braudelu tvrdeći da je Braudel, jedan značajni pokretač povijesti *Annala*, pokrenuo i pisanje povijesti okoliša, i uopće svestranijeg shvaćanja povijesti, a na Petrića utječe i geograf Paula Vidal da Le Blachea.⁶⁶ Petrić očito sve više konzultira svjetsku ekonomsku literaturu, čemu svakako doprinose i njegovi boravci u inozemstvu.

Profilirao je novu povijest okoliša koji pristup omogućava uključivanje raznih humanističkih, ali i prirodoslovnih čimbenika u zajednička razmatranja, čime snažno utječe na pojavu nove moderne povijesti koja nas upoznaje sa životom ljudi u svezi s kretanjima u prirodi. Mislim da je u akademiku Dragutinu Feletaru, dr. Hrvoje Petrić imao velik pomoć, ali njihovo usklađivanje na pisanju i objavljivanju mnogih djela dalo je izvanredne rezultate. Koprivnica je obojici omiljela tema, a Petrić se ponovno posvećuje Koprivnici i na njemačkom jeziku objašnjava ulogu Koprivnice kao velike utvrde u obrani od osmanlijskih osvajana u 17 stoljeću.⁶⁷

6. RADOVI OD 2017. DO 2019. KADA JE IZABRAN ZA REDOVITOG PROFESORA U PRVOM IZBORU

Komisija čiji članovi su bili prof. dr. Nenad Moačanin i prof. dr. Borislav Grgin iz Odsjeka za povijest te akademik Dragutin Feletar je predložila 2019. imenovanje izvanrednog profesora Hrvoja Petrića

⁶⁰ H. PETRIĆ, »Iz povijesti Preloga i okolice od razvijenog srednjeg vijeka do sredine 19. stoljeća«, *70 godina grada Preloga*, Meridijani, Prelog 2015.:119-221.

⁶¹ H. PETRIĆ, Samobor i okolica u ranome novom vijeku, u: Samobor, zemljopisno-povijesna monografija, knj. 1, Samobor 2011., 237-321.

⁶² H. PETRIĆ, Ljiljana DOBROVŠAK, »Prilozi za povijest župa u Bistri«, Općina Bistra, Bistra 2015.

⁶³ H. PETRIĆ, Ivana ŽEBEC-ŠILJ, Razvoj povijesti zaštite okoliša u Hrvatskoj, London, Povijest okoliša Srednje i Jugoistočne - Environmentalism in Central und Southeastern Europe, Historical a Perspectives, London 1919.

⁶⁴ H. PETRIĆ, »Prilog poznavanju historiografije gospodarske povijesti u Hrvatskoj«, *Vizija raziskav slovenske i - gospodarske in družbene zgodovine*, Ljubljana 2014: 97-124.

⁶⁵ H. PETRIĆ, Tomislav BRANDOLICA, Ekonomska zbilja je crvena nit povijesti. Hrvatska historiografija i ekonomska historija, FF Pres, Izd.

⁶⁶ H. PETRIĆ, Is Fernand Braudel the Predecessor of Environmental History? *Annales in Perspective. Designe and Accomplishments*, Vol. 1, Centar za komparativnohistorijske i interkulturene studije Filozofskog fakulteta sveučilišta u Zagrebi, FF Press, Zagreb 2019: 437-442.

⁶⁷ H. PETRIĆ, Die Grenzstadt Copenzin - Koprivnica/ im 17. Jahrhundert, *Menschen, Festung, Vorstad*, Graz, 2009, 379-490.

za redovitog profesora u prvom izboru. Bio je jedini prijavljeni kandidat na javnom natječaju što je dokaz malog broja znanstvenika koji se bave tim dijelom hrvatske povijesti. Kao i ranija izvješća i ovo izvješće od 2019. potvrđuje da dr. Hrvoje Petrić proširuje i produbljuje ranije teme ali da je uvijek spreman svoja istraživanja i proširiti i produbiti kao ekohistorijske studije.

Član je Znanstvenog vijeća Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti Koprivničko-križevačke županije u Križevcima, te je svojim radom pomogao da uspješno ostvare rezultate pa ne čudi što je 2020. izabran za člana suradnika Akademije. Od 2016. godine je i član predsjedništva Hrvatskog nacionalnog odbora za povijesne znanosti, od 2024. i zamjenik predsjednika, a posebno je zalaže za istraživanja povijesti okoliša, na kojem polju je i dalje osobito aktivan. Uključen je uredništvo ljubljanskog znanstvenog časopisa *Kronika*, elektroničkog časopisa *Arcadia* koji izlazi u Münchenu, a Petrić djeluje i kao član uredništva časopisa *Radovi Zavoda za hrvatsku povijest*.

Recenzent je zbornika radova znanstveno stručnog skupa »Zavalje i okolica u prošlosti i sadašnjosti«, koji je održan u Zagrebu 13. prosinca 2014, a zbornik je tiskan 2017. Recenzirao je knjigu dr. Ivana Peklića, »Život i djelo Franje Markovića« koju je izdao Zavod HAZU u Križevcima kao i knjigu Mire Kolar-Dimitrijević »Doprinos Ive Pilara građevinskoj izgradnji Zagreba,« (urednik Stjepan Laljak) Zaprešić 2015., te knjigu Andreja Hozjana »Prve pošte i poštari kontinentalne Hrvatske«, Varaždin-Marijbor 2014, te knjigu Drage Roksandića »Čovjek i prostor. Čovjek u okolišu. Ekohistorijski ogledi«, Zagreb - Samobor 2018., kao i zbornika »Slavonske šume kroz povijest«, Slavonski Brod 2018., te knjigu Branimira Brglesa, »Ljudi, prostor i mijene. Susedgradsko i donjostubičko vlastelinstvo 1456-1700«, Zagreb 2010. itd.

Na znanstvenom skupu »Povijest ekoloških/okolišnih pokreta i razvoj ekološke misli«, koji je priredio Institut Ivo Pilar i Društvo za hrvatsku ekonomsku povijest i ekohistoriju u Zagrebu 5. rujna 2014., Petrić govori o razvoju i perspektivama povijesti okoliša u Hrvatskoj. Na Petom kongresu hrvatskih povjesničara, koji je održan u Zadru od 5. – 8. listopada 2016. pod naslovom »Krize, sukobi i solidarnost u povijesnoj perspektivi,« rezimira temu o poplavama rijeke Drave od kraja 17. do sredine 19. stoljeća. Kasnije u posebnom članku na engleskom jeziku analizira povijest poplava i regulaciju rijeke Drave od kraja 18. stoljeća, a u povezanosti s poplavama u području Koruške, Austrije, Hrvatske i Mađarske, utvrdivši više od 200 poplava,⁶⁸ što mu je kasnije poslužilo za sudjelovanje u autorskom timu koji je objavio važan članak o 500 godina europskih poplava.⁶⁹

U ovom razdoblju Petrić ne smanjuje i ne usporava svoja istraživanja, a ne mijenja ni način rada iako njegovi boravci u inozemstvu unose novosti u njegovo gledanje povijesti. Rad na arhivskim izvorima i sada je dominantan ali to više nije samo uobičajena povijest već povijest okoliša u interakciji s ljudskom aktivnošću. Petrić bi obično odabrao neku neistraženu ili loše istraženu temu te bi onda pošao od primarnih arhivskih izvora kao bi došao do zaključka. Zbog ovakvog pristupa Hrvoje Petrić se i sada često vraća na istu temu, gledajući ju kao mikro i makro problem, sjećajući i sintetizirajući problem do konačnog zaključka koji bi ga zadovoljio.

Petrić je znatno premašio uobičajenu potrebnu količinu znanstvenih tekstova za izbor u zvanje redovnog profesora. Spisak njegovih znanstvenih radova kao i knjiga i članaka u časopisima i zbornicima, uključujući i objavljivanje građe kao i na polju izdavanja udžbenika za povijest svrstavaju ga u najplodnije povjesničare srednje generacije. Nastavlja raditi i na monografijama, te sudjeluje u pisanju drugog izdanja u knjizi o Donjoj Dubravi, koju piše u koautorstvu s dr. Dragutinom Feletarom i koja je za razliku od prvog izdanja pisana metodologijom ekonomske povijesti, povijesne demografije i povijesti okoliša i koje nas kroz analizu prosvjetnih i gospodarskih priloga i povijesti židovske poduzetničke obitelji Hirschler uvodi u vrijeme kada je Donja Dubrava bila vodeća u splavarstvu na Dravi i u indu-

⁶⁸ H. PETRIĆ i E. A. TAMÁS, D. LÔCZY, »Flood History and River Regulation« u: *Environmental Problems and Solutions*, Springer, 2019, 105-124

⁶⁹ Current European flood-rich period exceptional compared with past 500 years, *Nature*, volume 583, 2020., 560–566.

SI. 2. Profesorica Mira Kolar-Dimitrijević i Hrvoje Petrić na sajmu povijesti Kliofestu 2024. godine u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici

strijsko poduzetništvu sve do nekih udaljenih prodajnih mjesta a na Dunavu.⁷⁰ Petrić koristi spoznaje iz proučavanja Varaždinskog generalata, te sa Filipom Škiljanom objavljuje nekoliko radova o povijesti Srba u Varaždinskoj županiji⁷¹, okolici Sv. Ivana Zeline,⁷² i Zagrebačkoj županiji,⁷³

Meni je vrlo zanimljiv Petrićev tekst koji analizira dosta veliki broj radova o vladarici Mariji Tereziji.⁷⁴ S akademikom Dragutinom Feletarom i prof. dr. Neviom Šetićem, Petrić u izdavačkoj kući »Meridijani« sudjeluje i u izdavanju luksuznog izdanja u povodu 100 godišnjice vraćanja tijela Petra Zrinjskog i Krste Frankopana iz Bečkog Novog mjesta u Zagreb gdje su kosti pokopane u Prvostolnici.⁷⁵ Petrić je povjesničar i profesor koji neprestano uči i koji na taj način inovira svoje tiskane radove novim spoznajama, a tako djeluje i u nastavi potičući studente na primarna. Raspolaganje znanjem više znanstvenih disciplina odrazilo se i u njegovoj nastavi osobito u predavanjima o Europskim regijama i

⁷⁰ H. PETRIĆ, D. FELETAR, »Općina i župa Donja Dubrava«, Povijesno geografska monografija, Izd. Meridijani, Donja Dubrava 2014.

⁷¹ H. PETRIĆ, Filip ŠKILJAN, Iz povijesti Srba u Varaždinskoj županiji od prvih doseljavanja do današnjih dana,« Izd. Grafocentar, Zsgeb 2017.

⁷² H. PETRIĆ, F. ŠKILJAN, »Iz povijesti Srba u parohiji Salnik od doseljavanja do današnjih dana«, Vijeće srpske nacionalne manjine Zagrebačke županije, Zagreb 2017.

⁷³ H. PETRIĆ, »Iz povijesti Srba u Zagrebačkoj županiji od prvih doseljavanja do današnjih dana«, Izdanje. Vijeća srpska nacionalne manjine Varaždinske županije, Varaždin 2028.

⁷⁴ H. PETRIĆ, »Prilog poznavanju djelovanja Marije Terezije u hrvatskoj historiografiji na temelju odabranaih primjera povijesnih monografija«, *Marija Terezija med razsvetlenskim reformami in zgodovinskim spomini-nom*. Ljubljana 2018: 69-82.

⁷⁵ H. PETRIĆ, D. FELETAR, N. ŠETIĆ, »Zrinski i Frankopani«, *200 godina od povratka u domovinu*, Zagreb 2019.

hrvatskoj povijesti ranoga novog vijeka, te o Habsburškoj monarhiji i njenom odnosu prema Hrvatskoj, koju temu naglašava od 2022. godine, dok na Hrvatskoj televiziji povremeno govori o temama vezanim uz zaštitu okoliša, posebno rijeka, braneći njihovo očuvanje u prirodnom stanju kao posebnoj vrijednosti naše zemlje.

7. PETRIČEV IZBOR NA RADNO MJESTO REDOVITOG PROFESORA U TRAJNOM IZBORU

Karakteristika Petrića je da uvijek ide naprijed na svim poljima svog djelovanja pa je i logičan njegov izbor na radno mjesto redovitog profesora u trajnom izboru koji je dalo povjerenstvo u sastavu prof. dr. sc. Hrvoje Gračanin, kao predsjednik, prof. dr. Marko Trogrlić sa Filozofskog fakulteta u Splitu i prof. dr. Slaven Bertoša sa Filozofskog fakulteta Sveučilišta Jurja Dobrila u Puli. Od izbora za znanstvenog savjetnika napisao je četiri knjige: Sa Filipom Škiljanom objavio je knjigu o povijesti Srba Koprivničko-križevačke županije.⁷⁶ S istim koautorom objavljuje knjigu »Nacionalne manjine u Zagrebačkoj županiji«,⁷⁷ suautor je knjige »Utvrda Novi Zrin na Muri« koja je objavljena i na mađarskom jeziku,⁷⁸ s Nikolom Cikom piše rad o Đurđevačkim peskima u kojem iskazuju nastanje i perspektive tog važnog lokaliteta za prirodu i životinjski svijet.⁷⁹

Ne zaboravlja ni vojno područje te s Nikolom Ostojčićem piše o sanitarnom kordonu na području Vojne krajine.⁸⁰ U Pittsburghu je 2019. Petrić objavio rad kako se je razvijala svijest o ekološkim problemima u Jugoslaviji poslije Drugoga svjetskog rata i odakle su dolazili utjecaji sa zaključkom da tu temu treba još detaljnije istražiti.⁸¹ U izdanju ugledne nakladničke kuće Springer uredio je s četvoricom uredničku knjigu o interakciji odnosa između ljudi i prirode na području Dinarskog krša.⁸² U toj je knjizi i rad Petrića sa njegovim bivšim studentima i diplomantima Filipom Pavelićem i Mislavom Radoševićem o tome kako je pod pritiskom habsburških vlasti došlo do devastacije šuma dinarskog krša između Jadranskog mora i Velebita odnosno Kapele, što se kasnije pokušalo sanirati.⁸³ Na engleskom jeziku piše 2020. s dvije koautorice, također bivše studentice i diplomantice – Emom i Dinom Pašić o utjecaju erupcije Vezuva 1771. i kasnije na poljoprivredu Bosanskog ejaleta.⁸⁴ Dostupan engleskim čitaocima zanimljiv je i članak s pregledom tradicija zaštite prirode u Hrvatskoj od kraja 19. stoljeća uspoređujući to sa istraživanjima u Slovačkoj sa zaključkom da su 1949. osnovani istovremeno prvi nacionalni parkovi u obje države.⁸⁵ Tim i mnogim drugim spomenutim temama udaljava se od Podravine, što je donekle razumljivo jer je u dva mandata bio i član upravnog odbora središnjeg europskog društva za povijest okoliša – European society for environmental history. Kasnije se angažirao u središ-

⁷⁶ H. PETRIĆ, Ivan ŠKILJAN, Iz povijesti Srba Koprivničko-križevačke županija od prvih doseljavanja do današnjih dana, Zagreb 2019.

⁷⁷ H. PETRIĆ, I. ŠKILJAN, Kristian LEWIS, Nacionalne manjine u zagrebačkoj županiji, Mičevac 2022

⁷⁸ H. PETRIĆ, D. FELETAR, P. FELETAR, Zrinyi-Újvár a Mura mentén, Čakovec 1921 Povodom povratka kostiju Zrinskih i Frankopana u Zagreb objavljena je knjiga »Zrinski i Frankopani. 100 godina od povratka u domovinu,« Izd. Meridijani i Družba braće Hrvatskog zmaja, Zagreb 1919.

⁷⁹ H. PETRIĆ, N. CIK, Promjene na Đurđevačkim peskima pod utjecajem naseljavanja. Zbornik *Đurđevački pijesci. Geneza, stanje i perspektive*, Znanstveni skup HAZU, Zagreb - Križevci, 2019: 93-116.

⁸⁰ H. PETRIĆ, N. CIK, Ekohistorijski aspekti sanitarnog kordona u Vojnoj krajini, *Zgodovinski pregled*, Ljubljana 2024: 185-201.

⁸¹ H. PETRIĆ, About Environmental Policy in Socialist Yugoslavia, *Nature and the Iron Curtain. Enironental Policy and Social Movements in Communist and Capitalist Countries, 1945-1990*, Pittsburgh, 2019: 169-182.

⁸² H. PETRIĆ, Ž. ZWITER i dr, Some into the Environmental History of the Dinaric Karst, Springer, 2024: 1-26.

⁸³ H. PETRIĆ i dr. Deforestation and Reforestation Attempts of the Military Frontier's Coastal Dnari Karst (1762-1881) : 169-201.

⁸⁴ H. PETRIĆ i dr. Impacts of the Volcanic Eruption of Vesuvius (1771) and Icelandic Laki Fissure Eruption (1783-1784) on the Bosnian Eyalrz in the Nordwestern part of Ottoman Empire, *Ekonomika i ekohistorija*, 16, Zagreb 2020: 133-145.18

⁸⁵ H. PETRIĆ, Ž. HOLJEVAC, Martin HOMZA i dr. On the Protection of Nature and the Beginnings of the Environmental Movement in Croatia with some Reference to Slovakia), Izd. FF Pred, Zagreb - Bratislava, 1917, 256-264.

SI. 3. Hrvoje Petrić tijekom posjeta profesorici Miri Kolar-Dimitrijević u povodu njenog 90. rođendana, snimljeno 7. lipnja 2023. godine

njem upravnom tijelu Azijskog udruženja za povijest okoliša - Asian Association for Environmental History.

Često zastupa i teme kojima se bave drugi istraživači, ali uvijek pošteno ukazuje na njihovo autorstvo. Petrić na više skupova govori o Anti Starčeviću i braći Radić, dajući skomni doprinos da ovi važni političari ne budu zaboravljeni. Ne posustaje ni u domaćim izdanjima. Autor je poglavlja u knjizi koju su zajednički pokrenuli Školska knjiga iz Zagreba i Odjel za geografiju Filozofskog fakulteta u Zadru »Velika geografija Hrvatske«, knj. 3 i 5.⁸⁶ U Zborniku *Pogled u prošlost 920 godine povijesti Otoka Ivanicha*, Petrić je objavio zanimljiv prilog »O stanovništvu Ivanića i okolice od kraja 14. do početka 18. stoljeća.⁸⁷ I dalje surađuje sa znanstvenicima u Sloveniji, te objavljuje rad o Ptuj i Mariboru na geografskim kartama 16. stoljeća.⁸⁸

Da ne odustaje od istraživanja svoga podravskog zavičaja pokazuje i da je s dr. Robertom Čiminom 2022. objavio u izdanju HAZU članak »Crkva sv. Nikole u Koprivnici«.⁸⁹ Svoj afinitet za povijest ludbreške Podravine iskazao je i u radu o obitelji Batthyany, veleposjednicima Ludbrega i njihovom odnosu prema relikviji Presvete Krvi Kristove.⁹⁰ Na kraju bih istaknula jedan od posljednjih Petrićevih značajnih kapitalnih radova vezanih uz Podravinu – opsežno i ujedno vrlo kvalitetno napisano poglavlje u knjizi »Pregled povijesti Virja i okolice od prvih pisanih dokumenata do završetka Drugoga svjetskog

⁸⁶ »Velika geografija Hrvatske«, knj. 3 i 5. Zagreb - Zadar, 2022 i 2023, suautori Damir Magašić, Bruna Furst Bjelić, Tonči Burić, Dubravka Mlinarić, Mladen Klemenčić i dr.

⁸⁷ H. PETRIĆ, O stanovništvu Ivanića i okolice od kraja 14. do početka 18. stoljeća, Izd. Oranak MH Kloštar Ivanić 2023: 61-132.

⁸⁸ H. PETRIĆ, Ptuj /i Maribor/ s dravskom okolicom na geografskim kartama 15. stoljeća. *Ptuj v 15. stoletju. Zbornik, Zgodovinski arhiv*, Ptuj 2024: 153-168.

⁸⁹ H. PETRIĆ, Robert ČIMIN, Crkva sv. Nikole u Koprivnici - prilozi poznavanju povijesti, arhitekture i groblja u srednjem i ranom novom vijeku, RAD HAZU, br. 55-56, Zagreb 2022: 179-232.

⁹⁰ H. PETRIĆ, O Ludbregu i obitelji Batthyány s posebnim svrhom na odnos prema relikviji Presvete Krvi Kristove (cca 1696-1817), *Podravina*, br. 41, Koprivnica 2022.

rata« objavljeno u voluminoznoj monografiji tog nekoć najvećeg sela u Hrvatskoj pod naslovom »Virje u prošlosti i sadašnjosti« 2023. godine. Ova monografija je zadnja monografija o povijesti jednog mjesta koji je uredio akademik Dragutin Feletar, i ona bi trebala biti uzor pisanju lokalnih monografija, jer uključuje cjelokupnu povijest pisanu na znanstvenim osnovama.⁹¹

8. ZAKLJUČAK

Opširne biografije se obično pišu kada istraživač umre ili u povodu visokih godišnjica života, pa po tome Hrvoje Petrić ne bi trebao dobiti ovako detaljnu biobibliografiju. No meni istječe vrijeme s mojih 92 godine, a htjela bih iskazati svoje mišljenje o Petriću, utoliko više što nitko drugi nije to učinio, osim u nekim intervjuima te kraćim biografskim osvrtima na kraju nekih njegovih knjiga ili kojem prikazu. Sposoban, marljiv, pošten, kolegijalan sa širokim rasponom interesa od 16. do 20. stoljeća, Petrić je povjesničar kojega hrvatska povijest ne bi trebala zaboraviti. Kada se baci pogled na cjelokupni Petrićev opus radovi bi se mogli svrstati u nekoliko grupa.

Prvo su radovi vezani uz povijest gradova, zatim radovi o povijesti trgovišta. Na trećem mjestu povijest sela, i na četvrtom mjestu povijest utvrda, uključivši i povijest obitelji Zrinskih. Na petom mjestu su Petrićeva istraživanja o Srbima u sjeverozapadnu Hrvatsku što je blisko i njegovoj doktorskoj radnji, a koju temu je razrađivao i istraživao tijekom više godina u manjim dijelovima. Na šestom mjestu su radovi vezani uz obrazovanje - pisao je o školama i studiranju. Na sedmom mjestu su radovi vezani uz ekonomsku povijest, tj. radovi o trgovini, prometu, ekonomskoj krizi potkraj 19. stoljeća itd. Osmu skupinu su radovi iz ekološke povijesti, vezani uz Dravu i Savu, vulkane, šume, sanitarnu problematiku, te rad o Braudelu. Na devetom mjestu svrstala bi povijest katoličkih župa, za što je Petrić napisao nekoliko lijepih radova. Na desetom mjestu su radovi vezani uz djelatnost Habsburgovaca, uključivši djelovanje Marije Terezije. Na jedanaestom mjestu je skupina biografija, kako historijskih ličnosti tako i drugih pojedinaca, pa i amatera koji su obogatili povijest u cjelini. Dvanaesta grupa je među važnijim i obuhvaća radove u kojima su objavljeni arhivski izvori, kako grada Koprivnice tako i drugu građu koju je koristio, a u tu grupu treba svrstati i nekoliko bibliografija koje je načinio sam ili sa suradnicima. Tome treba dodati i raznolike teme izvan navedenih grupa, a nije isključeno da možda Petrić u skladu s razvojem znanosti i društva možda osmisli svoj rad i na još nekom novom području.

Petrić svakako zaslužuje da se i ubuduće pažljivo prati njegov rad, koji će biti - nadam se - plodonosan još dulje vrijeme. Njegova radinost, racionalnost, poštivanje drugih znanstvenika i dobra volja ukazuju da bi ta nada mogla biti ostvarena. Imam dojam kako mu je stalo da mnoge vrijednosti našeg prostora i ljudi ostanu sačuvane za budućnost. Pri tome se koristi novim pristupima u historijskim istraživanjima, koje su omogućila korištenja digitalnih tehnika i na ovom području. U svakom slučaju Petrić piše povijest koja je između ekonomske i socijalne povijesti, pri čemu vodi računa i o demografskim kretanjima s posebnim osvrtom na kulturu stanovanja, riječne tokove, šumsko bogatstvo i promet. Nastoji da mu radovi budu što cjelovitiji i što obuhvatniji jer ćemo samo moći izvući relevantnije zaključke. Petrić se je posvetio posebno Podravini, ali ne zazuje i od drugih krajeva. Napisao je mnogo vrijednih djela, a nadam se da će tako biti i u buduću, jer njegov način istraživanja, s najvećim osloncem na izvore jedini je pravi način. A Petrić je uvijek sklon pomoći i drugima. Petrićevo profesionalno poštenje isključuje krive interpretacije i držim kako je objektivnost njegova glavna vrlina. Ne znam što će još izaći ispod Petrićevog pera, ali mislim da on još dugo neće prestati s istraživanjima. U svakom slučaju Petrić pripada plejadi velikih povjesničara bez ograničenja tema i prostora. Takav je bio i pokojni akademik Dragutin Feletar, koji nije zazirao niti od jedne teme, probudivši interes mnogih ljudi za povijesna zbivanja. Kao Feletarov učenik Petrić je otvoren svakoj suradnji i to je potvrdio svojim radom.

⁹¹ Virje u prošlosti i sadašnjosti, urednik. Dragutin Feletar, Virje 2023: 106-194. Na žalost je poglavlje o drugom svjetskom ratu u knjizi objavljeno samo u najsazetijem obliku, no čitatelji ga mogu pročitati u Petrićevom članku: Prilog poznavanju zbivanja na području općina Virje i Šemovci u vrijeme Drugoga svjetskog rata (1941. – 1945.), Podravina, 43, Koprivnica 2023., 87-107.

Također bih željela istaknuti kako imam dojam da je Hrvoje Petrić povjesničar koji širom nastoji otvarati vrata mladim povjesničarima i novim načinima istraživanja. Vezanje starog i novog daje dobro rezultate i možda povijesna struka nađe na taj način i nove korisnike svojih istraživanja i zaključaka. Sagledavanje života u prošlosti u njegovoj cjelini credo je Hrvoja Petrića, pa mislim da se tu sudaraju povijest iz prošlosti sa poviješću u sadašnjosti i očekivanjima u budućnosti.

Na kraju želim istaknuti kako cjelokupna Petrićeva znanstvena i stručna djelatnost zaslužuju opće priznanje, ali bi trebalo da bude prepoznat i kao povjesničar koji ima udjela u formiranju moderne hrvatske historiografije. Budući da Petrićeva istraživanja još traju, u konačnici neću zaključiti ovaj rad pravim odgovorom što je Hrvoje Petrić i što on znači u našoj historiografiji. To će, možda, pokušati reći neki drugi povjesničari. Treba mu samo zdravlje, dugi život i vrijeme bez ratova, kako bi istražio ono što ga sve zanima u povijesti.

SUMMARY

The death of the late academician Dragutin Feletar prompted me to reflect on the work of his and my closest collaborator Hrvoje Petrić, who continues to work on numerous topics pioneered by academician Feletar, but also expands the range of topics, both temporally and spatially, to new, unexplored or insufficiently and inaccurately researched areas. Petrić defended his Master of Science degree in 2005 and was promoted to the associate title of assistant, and after defending his doctoral dissertation in 2008, he became a senior assistant in 2009, a research associate in the same year, and in 2010 he was elected as an assistant professor, then as a senior research associate, and in 2014 he was elected to the scientific and teaching title of associate professor. In 2017, he was elected as a scientific advisor, in 2019 as a full professor in the first election, and in 2024 he became a full professor in the permanent election for the field of humanities, the field of history at the Department of History of the Faculty of Humanities and Social Sciences in Zagreb. This last election is also the reason for writing this paper. Although I have tried to cover the entirety of Petrić's historical activities, it is evident that from the beginning to the end of the paper, the constant of his historical work is an important contribution to the research of Podravina topics, in the broadest sense, and this is what is emphasized. This text focuses less on Petrić's innovative work, within which Petrić particularly stands out in the field of environmental history, becoming internationally recognizable. The article minimally delves into Petrić's teaching, educational and enlightenment work and social engagement, and someone should evaluate these aspects.